



VATANDAŞ BİLDİRİMLERİ YILLIK RAPORU 2016



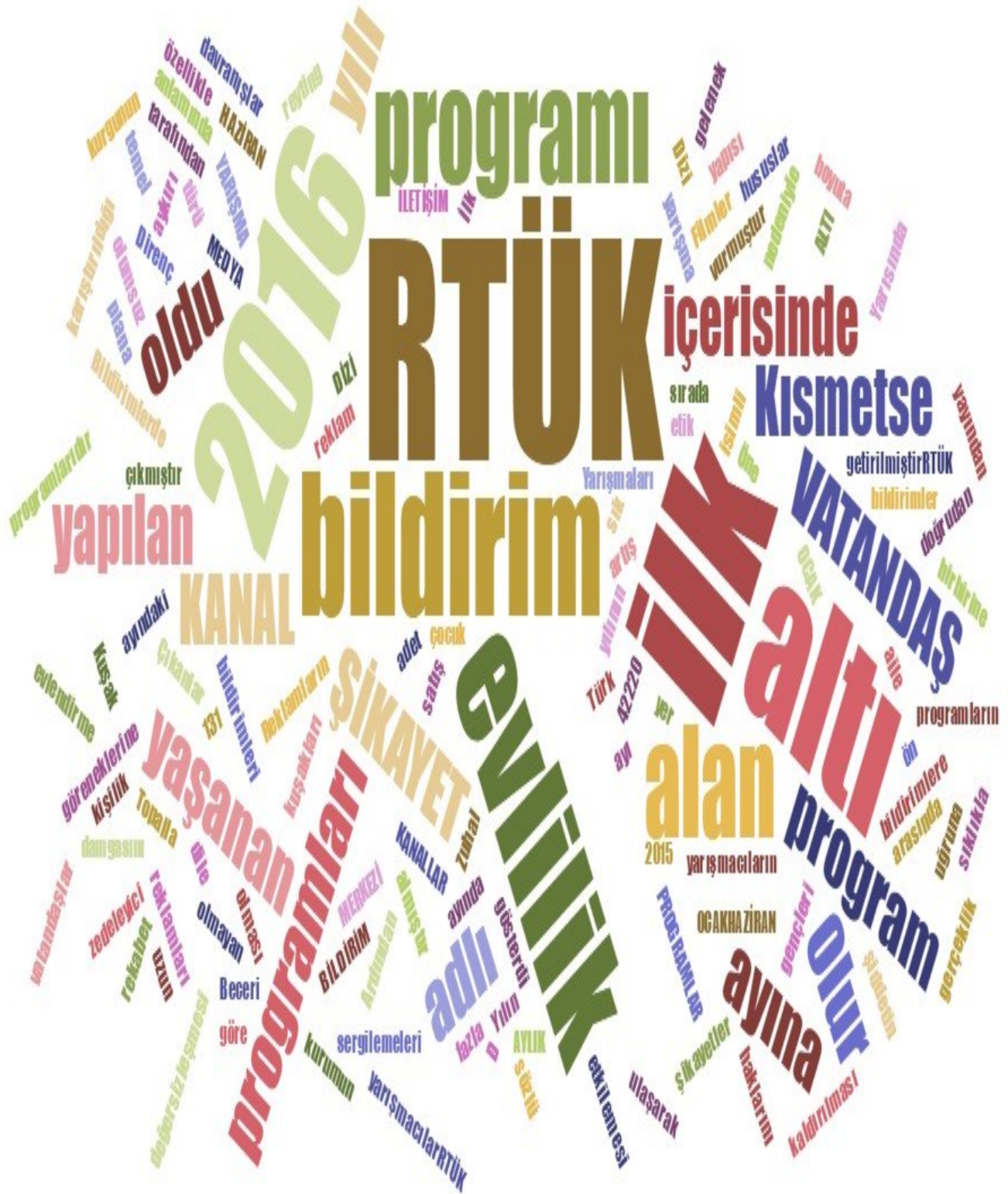
KAMUOYU, YAYIN ARAŞTIRMALARI VE
ÖLÇME DAİRESİ BAŞKANLIĞI

MART, 2017



RTÜK
iletişim
merkezi

www.rtuk.gov.tr // rtukmobil // 4441178



İÇİNDEKİLER



YÖNETİCİ ÖZETİ..... 4



GENEL İSTATİSTİKLER..... 6



VATANDAŞ BİLDİRİMLERİ ANALİZİ..... 10



PROGRAM TÜRÜNE GÖRE VATANDAŞ BİLDİRİMLERİ ANALİZİ... 16



EN ÇOK BİLDİRİM GELEN PROGRAMLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ.26



2016 YILI İZLENME ORANI/PAYI(REYTING/SHARE) ANALİZİ... 40



İNCELEMELER/MÜEYYİDELER..... 46



YÖNETİCİ ÖZETİ

KAMUOYU, YAYIN
ARAşTIRMALARI VE
ÖLÇME DAİRESİ
BAşKANLIğI

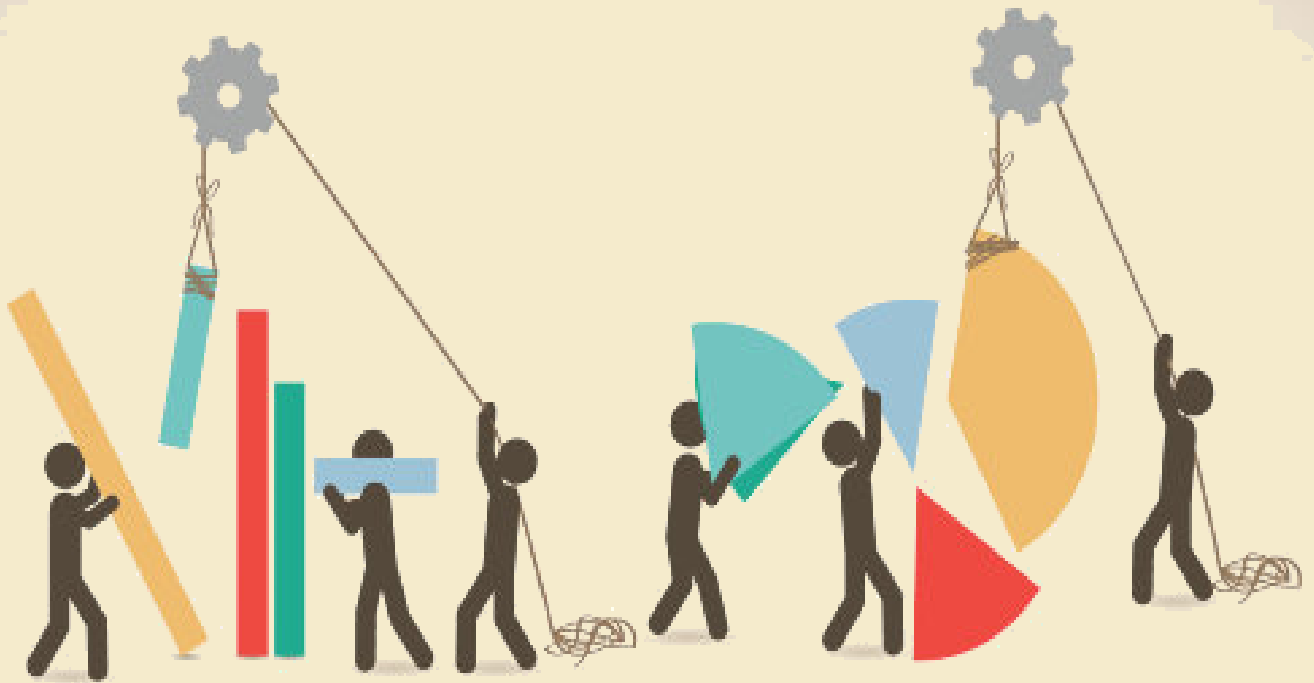


YÖNETİCİ ÖZETİ

- ♦ 2016 yılında toplam **199171** bildirim gelmiştir. Bildirimde bulunanların **%59'u erkek**; yaklaşık **%34'ü üniversite mezunu**; **%14'ü üniversite öğrencisi**; **%19'u 21-25 yaş** grubundadır. Bildirimlerin **%28'i İstanbul** iline aittir.
- ♦ Bildirimlerin **%64'ü RTÜK Çağrı Hattına** gelmiştir. RtüK Mobil üzerinden gelen bildirimlerde önemli bir artış bulunmaktadır.
- ♦ 2012 yılı ile 2016 yılı arasında vatandaş bildirimlerinde **%93'lük bir artış** yaşanmıştır. Bu artışın nedeni, bazı yayınlara yapılan örgütlü şikayetler ve evlilik programlarıdır.
- ♦ En çok bildirim alan kanal **KANAL D**, en çok bildirim alan program **“Kismetse Olur”**, en çok tasnif edilen inceleme kriteri ise **“Genel Ahlak, Manevi Değerler ve Ailenin Korunması İlkesine Aykırılık”** olmuştur.
- ♦ 2016 yılında program türüne göre **Beceri ve Direnç Yarışmaları** ilk sırada yer alırken, **Kuşak Programları** ikinci sırada yer almıştır. Yıllar bazında program türüne göre bildirim dağılımına bakıldığında en dikkat çekici olan Kuşak Programlarındaki ciddi artıştır.
- ♦ 2016 yılında realite şovlar hariç diğer program türlerinde en çok izlenen programlar aynı zamanda en çok şikayet edilen programlar olmuştur.
- ♦ 2016 yılı reyting/share değerlerinde en dikkat çekici nokta **Kadın Programlarına (Evlilik Programları)** hem kadın hem de erkeklerin benzer ölçüde ilgi göstermeleridir.

GENEL İSTATİSTİKLER

KAMUOYU, YAYIN
ARAŞTIRMALARI VE ÖLÇME
DAİRESİ BAŞKANLIĞI



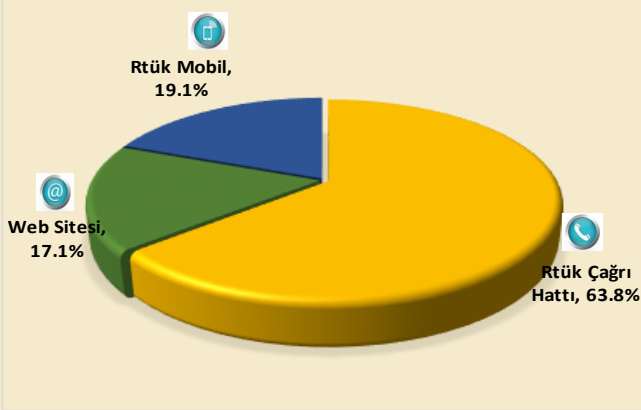
GENEL İSTATİSTİKLER

RTÜK İLETİŞİM
MERKEZİ İSTATİSTİKLERİ

2016 yılı

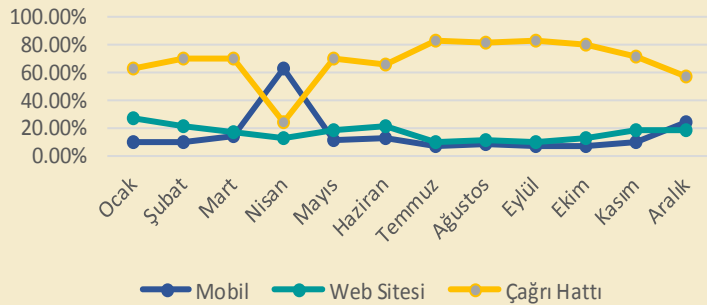
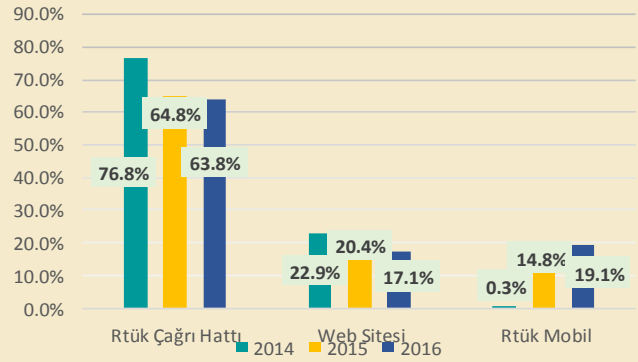
Toplam Bildirim Sayısı:

199171



E n çok bildirim 444 1 178
RTÜK Çağrı Hattına ...

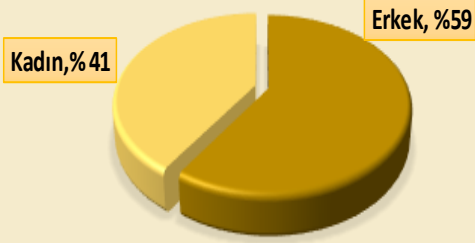
**RTÜK Mobil üzerinden
gelen bildirimlerde 2014
yılından bu yana çok
büyük bir artış olmuştur...**



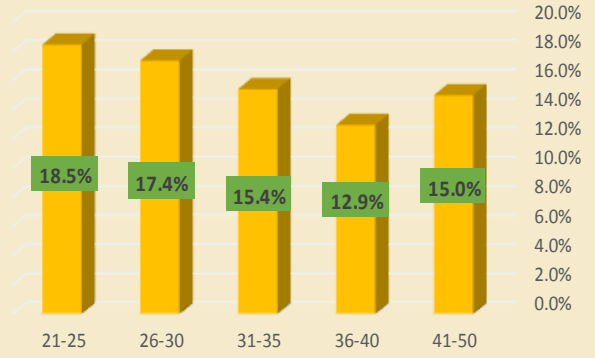
2 016 yılında en çok bildirim
Çağrı Hattına gelmiş
olmakla birlikte Nisan ayında
RTÜK Mobile gelen şikayetler-
de “Kismetse Olur” isimli
evlilik programı bildirimleri ne-
deniyle artış görülmektedir...

GENEL İSTATİSTİKLER

CİNSİYET

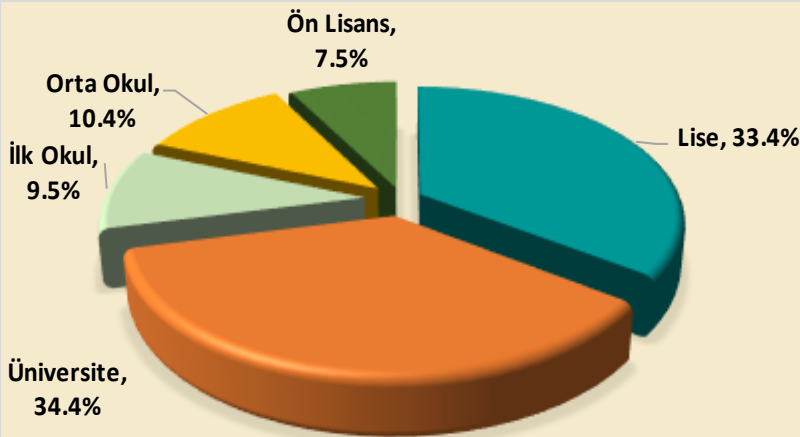


YAŞ GRUPLARI



2 016 yılında bildirimde bulunanların %59'u erkek ...

EĞİTİM DURUMU

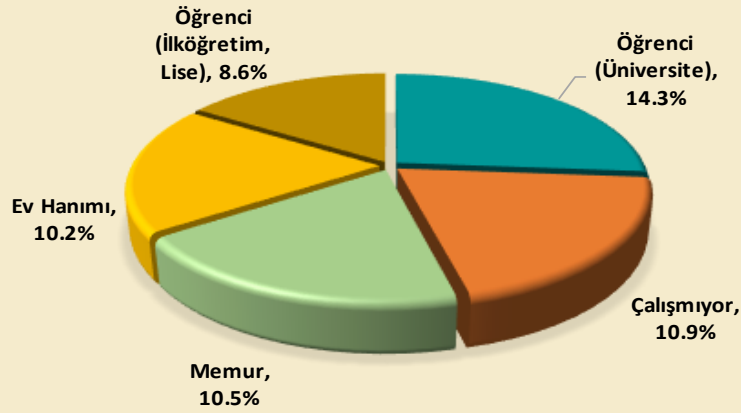


En çok bildirim %18.5 oranı ile 21-25 yaş grubuna ait...

Bildirimde bulunanların %34,4'ü Üniversite Mezunu...

GENEL İSTATİSTİKLER

MESLEK DAĞILIMI

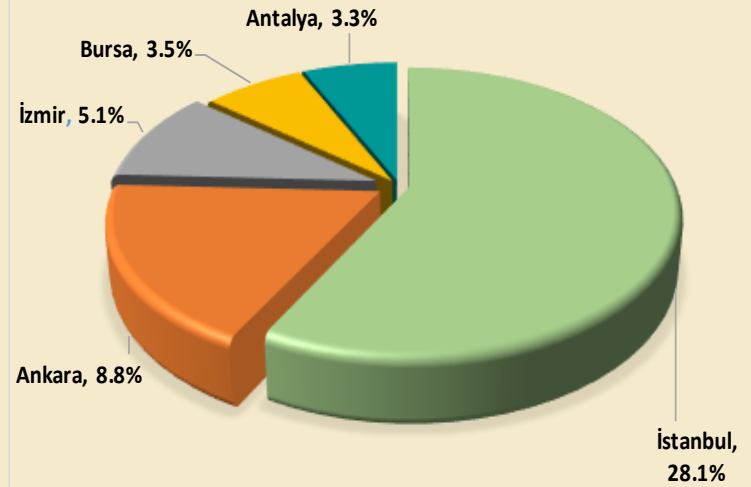


M eslek bildiriminde bulunanların yaklaşık %14.3'ü Üniversite Öğrencisi ...



İLLERE GÖRE DAĞILIM

E n çok bildirim İSTANBUL'dan...



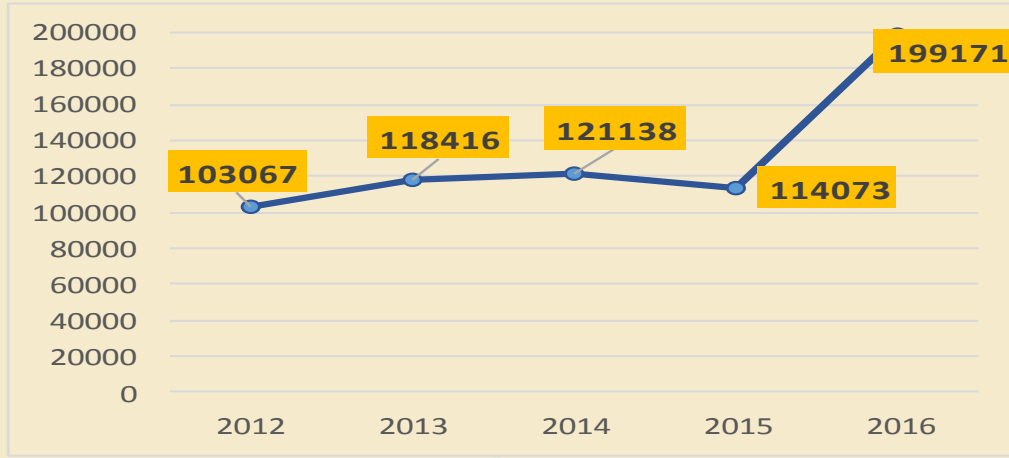
VATANDAŞ BİLDİRİMLERİ ANALİZİ

KAMUOYU, YAYIN ARAŞTIRMALARI VE ÖLÇME
DAİRESİ BAŞKANLIĞI



VATANDAŞ BİLDİRİMLERİ ANALİZİ

YILLARA GÖRE VATANDAŞ BİLDİRİMLERİ SAYILARI

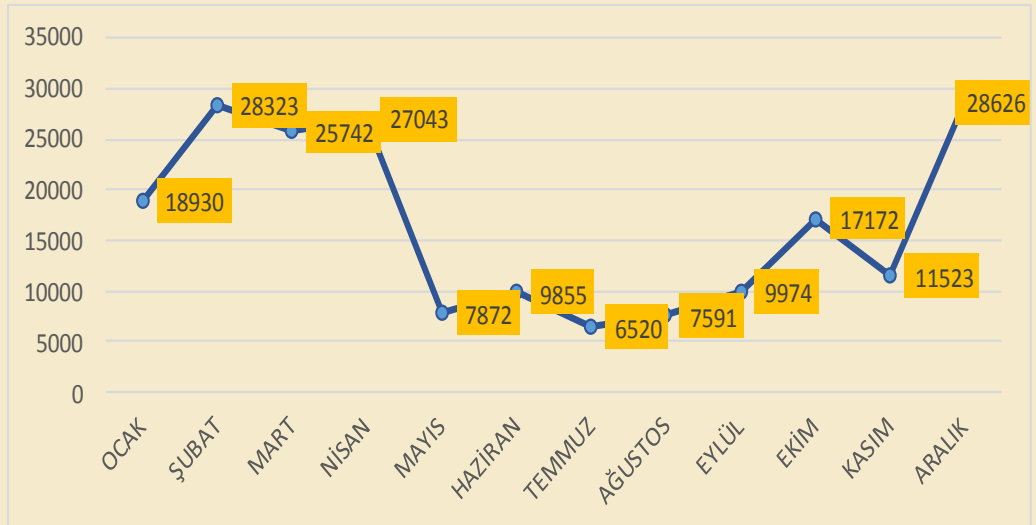


2016 yılında toplam 199171 adet bildirim sisteme ulaşmıştır. Vatandaş bildirimlerinde 2012– 2016 yılları arasında % 93'lük bir artış yaşandığı göze çarpmaktadır. 2016 yılındaki bu artışın nedeni “Kismetse Olur”, “Cesur Yürek” ve “Familya” gibi yayınlara yapılan örgütlü şikayetlerden kaynaklanmaktadır. Ayrıca 2016 yılında evlilik

programlarının her birine yoğun bir şekilde şikayetlerin gelmesi toplam bildirim adedini artıran başka bir neden olmuştur.

Bildirimlerin 2016 yılı içerisindeki aylara göre dağılımına bakıldığında özellikle **Şubat, Mart, Nisan ve Aralık** aylarında yılın diğer aylarına göre daha fazla bildirim adedi olduğu görülmektedir. **Şubat** ayında ülkemizde şehit haberlerinin sık geldiği günlerde “Zuhal Topal’la” (Fox TV) adlı programa ,programdaki bir katılımcı ve program sunucusunun tavırlarına yönelik olarak bildirimler yapılmıştır. Bunun haricindeki diğer aylarda “Kismetse Olur” adlı evlendirme programına yönelik şikayetler nedeni ile bildirim sayıları yüksektir.

2016 VATANDAŞ BİLDİRİMLERİNİN AYLARA GÖRE DAĞILIMI



VATANDAŞ BİLDİRİMLERİ ANALİZİ

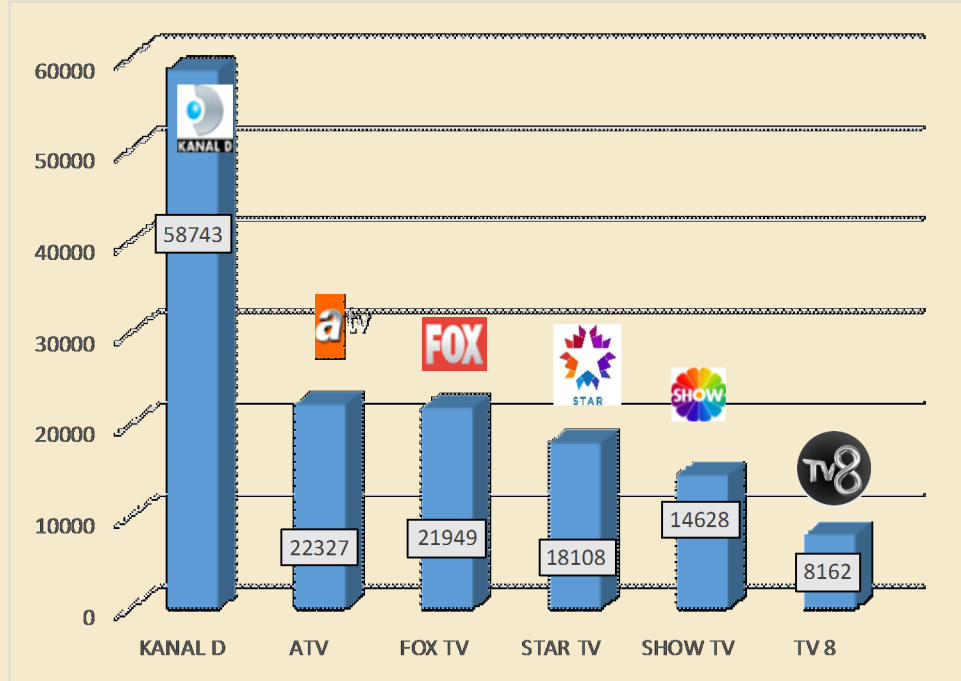
2016 EN ÇOK BİLDİRİM ALAN KANALLAR

EN ÇOK BİLDİRİM
KANAL D'YE

2016 yılına ait vatandaş bildirimlerinin kanallara göre dağılımı incelendiğinde **Kanal D** kanalının **58743** bildirimle ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Bunu sırasıyla **22327** adet bildirimle **ATV**, **21949** bildirimle **Fox TV**, **18108** bildirimle **Star TV**, **14628** bildirimle **Show TV** ve **8162** adet bildirimle **TV8** kanalı izlemektedir.

Bildirim sıralamasında yer alan **ilk beş kanal ulusal** yayın yapan kanallardır. Ayrıca bu beş kanalın en önemli **ortak özelliği** her birinde **evlilik programı** formatında yapımların yer alması ve bu yapımlara çok sayıda şikayet gelmesidir.

TV8 kanalında ise genel olarak yarışma formatlı **realite programlarına** yönelik bildirimler yer almaktadır.



Kanallara yapılan bildirim adetleri yıllara göre incelendiğinde 2016 yılında **Kanal D'ye** yapılan bildirimlerdeki **yükselişin** yanı sıra, **Show TV'ye** yapılan bildirimlerin **yıllar içinde azalması** ve **TV8** kanalına yapılan bildirim adedinin bir önceki yıla göre oldukça **düşük olduğu** gözlemlenmiştir.



VATANDAŞ BİLDİRİMLERİ ANALİZİ

2014- 2015- 2016 EN ÇOK BİLDİRİM ALAN KANALLARIN KARŞILAŞTIRILMASI

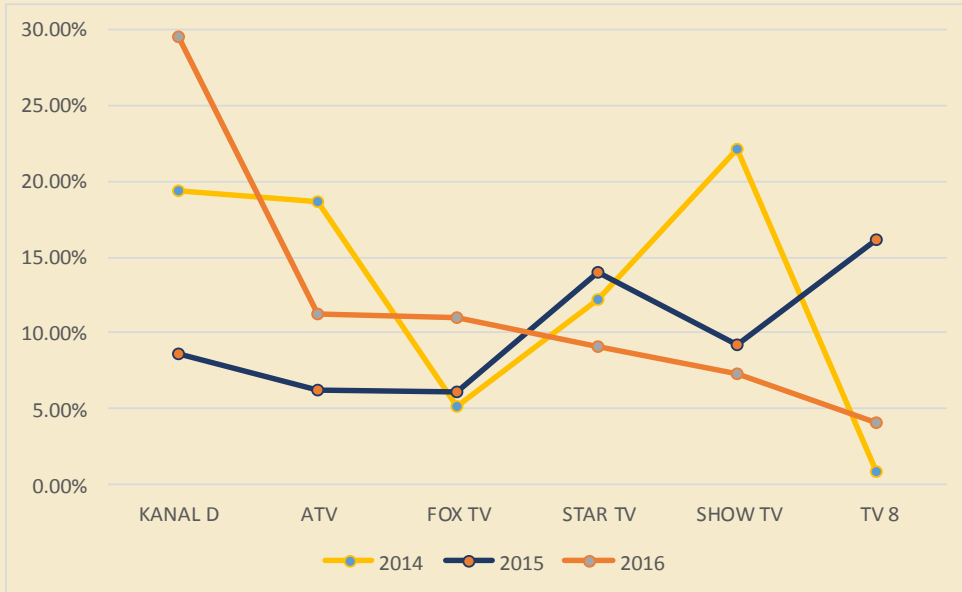
Bahsi geçen üç programda çeşitli konular ekseninde hikayeleştirilmiş “gözetleme” unsuru bulunmaktadır. “**Bu Tarz Benim**” adlı programda moda söylemi tabanında yükselen kadın bedenini ifşası ve gözetlenmesi mevcut iken; “**Ütopya**” adlı programda yeni yaşam biçimi kurma üzerine kurgulanmış yarışma formatında bir gözetleme mevcuttur. 2016 yılında en yüksek bildirim alarak ilk sıraya yerleşen “**Kismetse Olur**” adlı programda ise evlilik konsepti üzerine inşa edilmiş bir gözetleme olgusu olduğu görülmektedir.

Aşağıdaki grafiğe göre;

2014 yılı en yüksek bildirim adedi **SHOW TV** - “**Bu Tarz Benim**”,

2015 yılı en yüksek bildirim adedi **TV8** - “**Ütopya**”,

2016 yılı en yüksek bildirim adedi **KANAL D** - “**Kismetse Olur**” programına aittir.



2014-2016 yılları arasında vatandaşlardan gelen bildirimlerin kanallara göre hangi programlara yapıldığı yan tarafta verilmiştir. Buna göre “gözetleme” konseptli programlar son üç yıldır vatandaşlar tarafından en çok şikayet edilen programlar olmuştur.

Gözetleme programlarında gündelik hayatta olabilecek tüm unsurların ve “gerçek kişiler”in bulunması ile mahremiyetin ihlali bu tür programların izlenmesinde önemli bir rol oynar.¹ Gözetlemeye dayalı bu programlarda genel olarak “fenomen” yaratma eğilimi göze çarpmaktadır. Bu durum zaman zaman gerek “fenomen” olarak ortaya atılan kişiye yönelik şikayetler gerekse “fenomenin” fan gruplarının destekledikleri adayı korumak adına yaptıkları şikayetler aracılığı ile vatandaş bildirimlerine yansımaktadır. Program yapımcıları bu tür programlara yönelik talebin toplumdan geldiğini iddia etmektedir. Ancak RTÜK İletişim Merkezine gelen bildirimler incelendiğinde son üç yıldır en fazla şikayet edilen programların da bu türden programlar olduğu görülmektedir. Bu çelişkili durum önemli bir soruyu da ortaya koymaya yardımcı olur: **Gerçekten toplum mu bu programları istemektedir, yoksa izleyiciye başka seçenek bırakılmadığı için toplum bu programlara mecbur mu edilmektedir?**

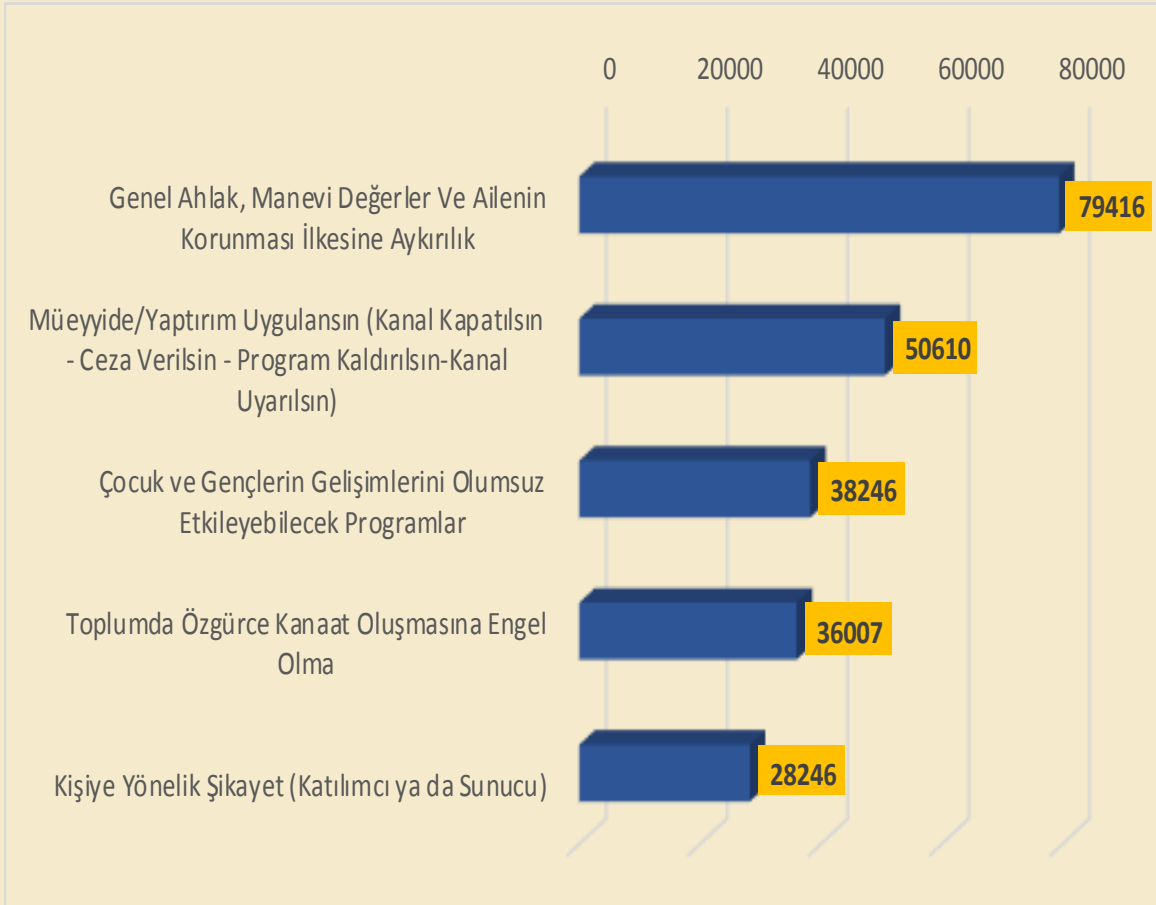
1. Şener Kocabay, N. (20016). Eğlencenin Gözetleme Hâli ya da Eğlence Endüstrisinde “Görünen” ve “Gören” Olmak. TRT Akademi, cilt 01, sayı 01, Eğlence Endüstrisi Sayısı.

VATANDAŞ BİLDİRİMLERİ ANALİZİ

2016 YILI İNCELEME KRİTERLERİNE GÖRE DAĞILIM



2016 yılında vatandaşlardan gelen bildirimler toplam **416572** adet inceleme kriterinin **79416** adedi “**Genel Ahlak, Manevi Değerler ve Ailenin Korunması İlkesine Aykırılık**” inceleme kriterinde tasniflenmiştir. Bunu sırasıyla, **50610** adet ile “**Müeyyide/Yaptırım Uygulansın (Kanal Kapatılsın - Ceza Verilsin - Program Kaldırılsın - Kanal Uyarılsın)**”, **38246** adet ile “**Çocuk ve Gençlerin Gelişimlerini Olumsuz Etkileyebilecek Programlar**” inceleme kriterleri takip etmiştir. Bu iki inceleme kriteri yüksek oranda evlilik programları ile ilgili olarak geldiği için birbirleriyle ilintilidir. Çünkü vatandaş bildirimlerine yansıdığı kadarıyla genel olarak izleyiciler arasında evlilik programlarıyla ilgili kanı toplumun ahlakını bozduğu yönünde olduğu için bu tür programların kaldırılması gerektiği düşüncesi hakimdir.

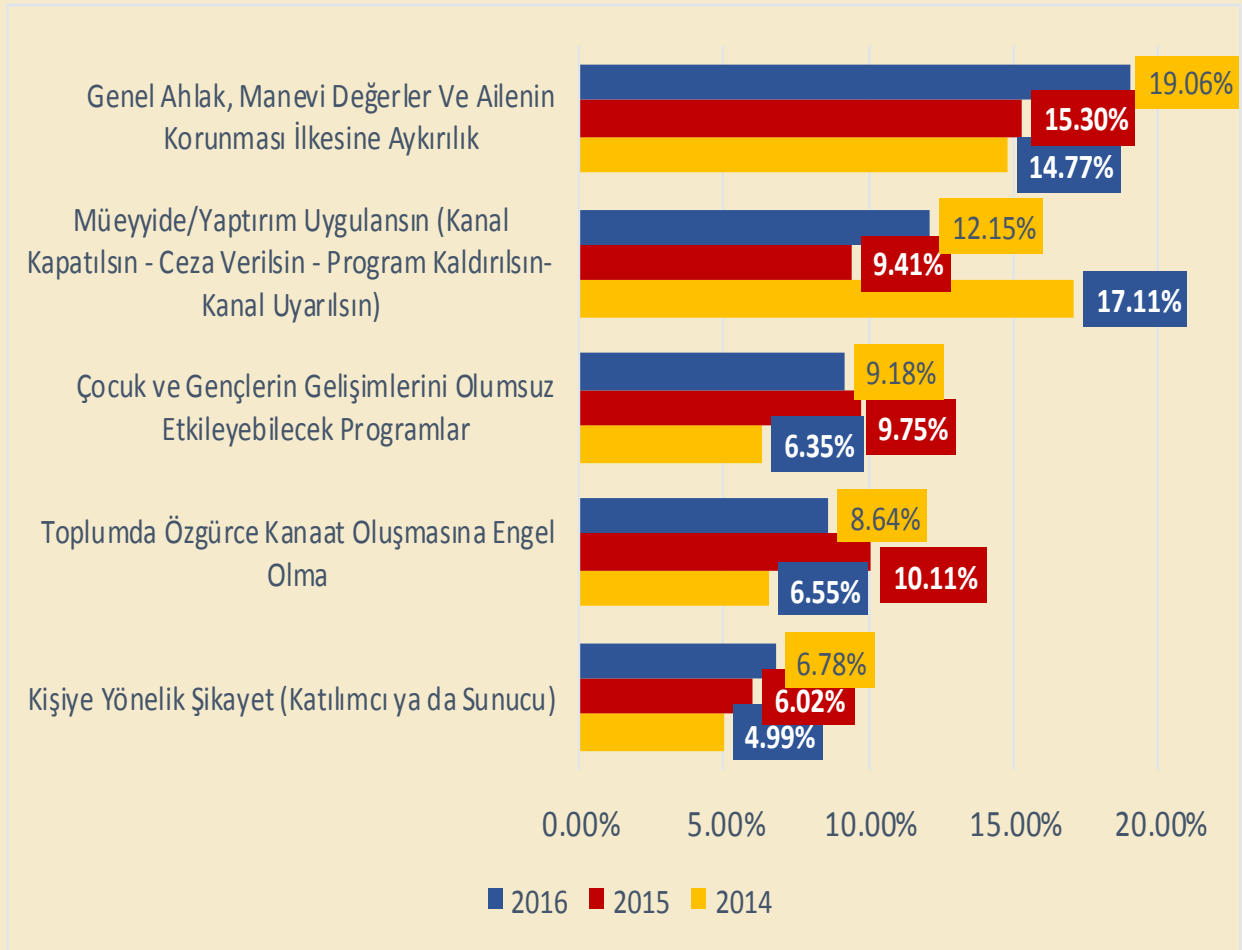


VATANDAŞ BİLDİRİMLERİ ANALİZİ

İNCELEME KRİTERLERİNE GÖRE DAĞILIMIN KARŞILAŞTIRILMASI



Genel Ahlak, Manevi Değerler ve Ailenin Korunması İlkesine Aykırılık inceleme kriteri kapsamında değerlendirilen bildirimler yıllara göre incelendiğinde bildirim adetleri ile benzer oranda yükseliş gösterdiği gözlemlenmiştir. **“Müeyyide/Yaptırım Uygulansın (Kanal Kapatılsın - Ceza Verilsin - Program Kaldırılsın - Kanal Uyarılsın)”** inceleme kriteri 2015 yılına göre yaklaşık %3'lük bir yükseliş göstermiştir.



PROGRAM TÜRÜNE GÖRE VATANDAŞ BİLDİRİMLERİ ANALİZİ

KAMUOYU, YAYIN ARAŐTIRMLARI VE ÖLÇME
DAİRESİ BAŞKANLIĞI

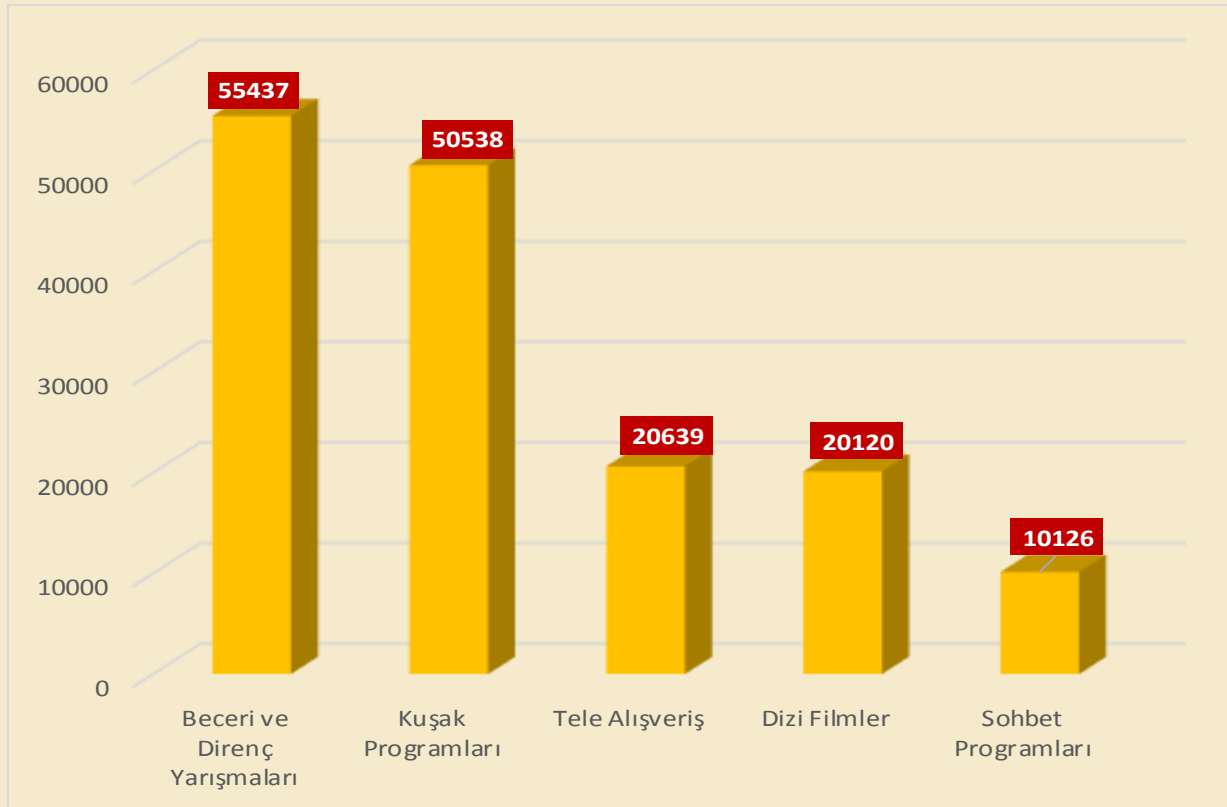


PROGRAM TÜRÜNE GÖRE VATANDAŞ BİLDİRİMLERİ

2016 PROGRAM TÜRLERİNE GÖRE VATANDAŞ BİLDİRİMLERİ

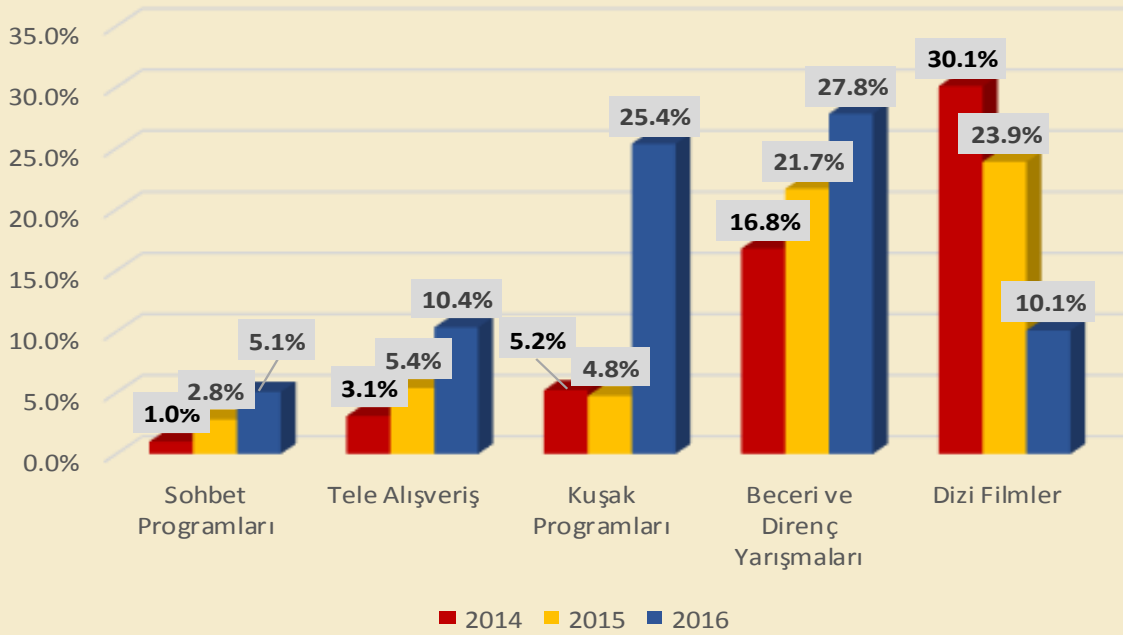


2016 yılında vatandaşlardan yapılan bildirimlere bakıldığında program türüne göre **55437** bildirim ile **“Beceri ve Direnç Yarışmaları”**nın ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Bunun en önemli nedeni **“Kismetse Olur”** adlı evlilik formatlı yarışma programına gelen bildirimlerdir. İkinci sırada **50538** bildirim adedi ile **“Kuşak Programları”** yer almakta olup yine bu durum da gündüz kuşağında çeşitli kanallarda yayınlanan evlilik programlarına yapılan bildirimler ile açıklanabilir. Üçüncü sırada **20639** bildirim adedi ile **“Tele-Alışveriş”** yer almaktadır. “Tele-Alışveriş” program türünün üçüncü sırada yer alması son dönemlerde artan kaçak yayınlar ile açıklanabilir. Çünkü genellikle tele-alışveriş ürünleri bu yolla pazarlanmaktadır. Örneğin, **2014** yılında RTÜK İletişim Merkezine yapılan izinsiz yayın bildirim adedi **526** iken, **2015** yılında bu rakam **3265’e** yükselmiştir. **2016** yılına gelindiğinde ise izinsiz yayın bildirimlerinin neredeyse **iki katına** çıkmış ve **7129 adet** izinsiz yayın bildirimi sisteme ulaşmıştır.



PROGRAM TÜRÜNE GÖRE VATANDAŞ BİLDİRİMLERİ ANALİZİ

2014-2015-2016 PROGRAM TÜRLERİ KARŞILAŞTIRMASI



Yıllar bazında program türüne göre bildirim dağılımlarına bakıldığında en dikkat çekici olan “**Kuşak Programları**”ndaki ciddi artıştır. **2014 ve 2015** yıllarında tüm program türlerine yapılan bildirimlerin yaklaşık %5’i “**Kuşak Programları**”na ait iken, **2016** yılında bu oran **%25’e** yükselmiştir. Bu durumun nedeni uzun süredir yayınlanan evlilik programlarına artık izleyicinin tahammülünün kalmadığı yönünde gelen bildirimler ile açıklanabilir.

Grafikte ikinci olarak göze çarpan “**Dizi Film**” program türündeki bildirimlerde yıllara göre bir azalma söz konusudur. Bu durum kuşak programlarındaki içeriklerin dizilerdeki içeriklere oranla izleyicilerin daha yoğun tepkisine yol açması ile açıklanabilir.

Diğer program türlerinde yıllara göre bildirimlerin artışı ile orantılı artışlar gözlemlenmiştir.

PROGRAM TÜRÜNE GÖRE VATANDAŞ BİLDİRİMLERİ ANALİZİ

BECERİ VE DİRENÇ YARIŞMALARI



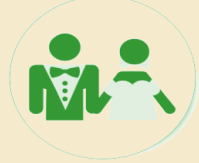
Program Adı	Kanal Adı	Bildirim Adedi	(%)
KISMETSE OLUR	Kanal D	45439	81.96
SURVİVOR 2016	TV 8	3896	7.02
İŞTE BENİM STİLİM-2016	TV 8	1154	2.08

Beceri ve Direnç Programları arasında %81.96 gibi yüksek bir oranla ilk sırayı Kanal D ekranlarında yayınlanmakta olan **"Kismetse Olur"** isimli yarışma formatlı evlilik programı almaktadır. TV 8'de yayınlanan **"Survivor 2016"** isimli yarışma programı %7.02'lik bir oranla ikinci sırada yer alırken, yine TV 8'de yayınlanan **"İşte Benim Stilim"** isimli yarışma programı üçüncü sırada yer almaktadır. Bu program türü kategorisinde gelen bildirimlere ait inceleme kriterlerine bakıldığında en çok değerlendirilen kriterin %26.41 ile **"Genel Ahlak, Manevi Değerler Ve Ailenin Korunması İlkesine Aykırılık"** kriteri olduğu görülmektedir. Bu programların uyarılmasını ya da yayından kaldırılmasını isteyen bildirimler nedeniyle **"Müeyyide/Yaptırım Uygulansın (Kanal Kapatılsın - Ceza Verilsin - Program Kaldırılsın-Kanal Uyarılsın)"** inceleme kriteri %16.63 oranıyla ikinci sırada yer alırken, söz konusu programlardan çocuk ve gençlerin olumsuz yönde etkilendiğini ifade eden bildirimler nedeniyle **"Çocuk ve Gençlerin Gelişimlerini Olumsuz Etkileyebilecek Programlar"** inceleme kriteri %14.48 oranıyla üçüncü sırada yer almıştır.

İnceleme Kriteri	Bildirim Adedi	(%)
Genel Ahlak, Manevi Değerler ve Ailenin Korunması İlkesine Aykırılık	34779	26.41
Müeyyide/Yaptırım Uygulansın (Kanal Kapatılsın - Ceza Verilsin - Program Kaldırılsın-Kanal Uyarılsın)	21899	16.63
Çocuk ve Gençlerin Gelişimlerini Olumsuz Etkileyebilecek Programlar	19071	14.48

PROGRAM TÜRÜNE GÖRE VATANDAŞ BİLDİRİMLERİ ANALİZİ

KUŞAK PROGRAMLARI



Program Adı	Kanal Adı	Bildirim Adedi	(%)
ZUHAL TOPAL'LA	FOX TV/STAR TV	21571	42.80
ESRA EROL'DA	ATV	15580	30.82
EVLENECEKSEN GEL	STAR TV/SHOW TV	12301	24.34

2016 yılında “**Kuşak Programları**” program türünde ilk üç programın evlilik programları olduğu görülmektedir. İlk sırada Star TV kanalında yayınlanan “**Zuhal Topal’la**” adlı izdivaç programı yıl içinde toplam 21571 adet bildirim almıştır. Bunu sırasıyla ATV kanalında yayınlanan “**Esra Erol’da**” adlı program 15580 adet, Show TV kanalında yayınlanan “**Evleneceksen Gel**” adlı program 12301 adet bildirim almıştır.

Bildirimlerde bu tür **programların toplumun ahlakını bozduğu, aile kurumunu değersizleştirdiği ve evlilik ile ilgili toplumda farklı algılara yol açtığına** yönelik şikayet dikkat çekmektedir.

“Kuşak Programları”na yönelik inceleme kriterleri değerlendirildiğinde ilk sırada 30810 adet ile “**Genel Ahlak, Manevi Değerler Ve Ailenin Korunması İlkesine Aykırılık**” inceleme kriterinin olduğu görülmektedir.

İnceleme Kriteri	Bildirim Adedi	(%)
Genel Ahlak, Manevi Değerler ve Ailenin Korunması İlkesine Aykırılık	30810	31.29
Müeyyide/Yaptırım Uygulansın (Kanal Kapatılsın – Ceza Verilsin – Program Kaldırılsın–Kanal Uyarılsın)	15860	16.11
Toplumun Milli Değerlerine Aykırılık	11516	11.7

PROGRAM TÜRÜNE GÖRE VATANDAŞ BİLDİRİMLERİ ANALİZİ

REKLAMLAR VE TELE ALIŞ-VERİŞ



REKLAM KUŞAKLARI	Bildirim Adedi	(%)
REKLAMIN SÜRESİ VE SIKLIĞI	1549	23.09
D-SMART	158	2.36
PARADONTAX	149	2.22

2016 yılı içerisinde Reklam Kuşaklarına yönelik bildirimlere bakıldığında **toplam 6709 adet bildirimden 1549 adedinin (%23.09) reklamların süresinin uzunluğu ve reklamların sıklığından** şikayetçi olan vatandaşlara ait bildirimler olduğu görülmektedir. Vatandaşlar özellikle program/dizi bitimine doğru reklam kuşağının başladığını, bu kuşağın hem uzun sürdüğünü hem

de bittikten sonra program/dizide yeni bir sahneye yer verilmediğini ve bir dakika içinde program/dizinin sona erdiğini ve tekrar reklam kuşağının başladığını belirtmişler; bu uygulama ,ile halkla dalga geçildiğini ifade etmişlerdir.

2016 yılında **toplam 20639 adet vatandaş bildiriminin ise tele-alışveriş** yayınlarına yönelik olduğu ve bu bildirimlerin **1. sırada da cinsel ürün reklamlarının** yer aldığı görülmektedir. Tele-alışveriş yayınlarına yapılan şikayetlerin büyük bir kısmı yurtdışından yayın yapan, izinsiz-kaçak kanallara yönelik olmuştur. Söz konusu bildirimlerde cinsel ürün tanıtımının yapıldığı reklamların özellikle gündüz kuşağında çocukların rastlayabileceği saatlerde yayınlandığı, bu durumun çocuklar ve gençlerin gelişimleri açısından kötü örnek oluşturabileceği ifade edilmiştir.

TELE-ALİŞVERİŞ	Bildirim Adedi	(%)
CİNSEL ÜRÜNLER	7624	36.94
SORU-CEVAP YARIŞMALARI	6946	33.65
TELEFON	767	3.72

PROGRAM TÜRÜNE GÖRE VATANDAŞ BİLDİRİMLERİ ANALİZİ

DİZİ FİLMLER



Program Adı	Kanal Adı	Bildirim Adedi	(%)
CESUR YÜREK	SHOW TV	3148	15.65
FAMİLYA	FOX TV	2683	13.33
KIRGIN ÇİÇEKLER	ATV	1021	5.07

2016 yılı vatandaş bildirimlerinde “**Dizi Filmler**” program türünde en çok bildirim alan yayın **3148 bildirim adedi ile “Cesur Yürek”** adlı dizi olmuştur. İkinci sırada ise **2683 bildirim ile “Familya”** adlı dizi bulunmaktadır. Bu iki dizinin ilk sıralarda çıkmasının ortak bir özelliği bulunmaktadır. Söz konusu her iki dizide de **toplumda belli bir grubu temsil eden kitlelere yönelik rahatsız edici olarak nitelendirilen sahnelerin bulunmasından ötürü bu grupların örgütlü bir şekilde RTÜK İletişim Merkezine şikayette bulunmaları sonucu dizi filmler kategorisinde bu iki dizi ilk sıralarda yer almıştır.** “Cesur Yürek” adlı dizide bir sağlık görevlisine şiddet uygulanması sahnesi sonucu sağlık sektörü çalışanların tepkisine neden olmuştur. “Familya” adlı dizide ise Fenerbahçe spor kulübünü hedef alan bir sahne neticesinde Fenerbahçe taraftarlarının tepkisi sonucu şikayetler sisteme ulaşmıştır.

“**Kırgın Çiçekler**” adlı gençlik dizisi **1021** adet bildirim ile 2016 yılının en çok bildirim alan üçüncü dizisi olmuştur.

İnceleme Kriteri	Bildirim Adedi	(%)
İrk, Renk, Dil, Din, Tabiiyet, Cinsiyet, Sınıf, Bölge ve Mezhep Farklılıklarını, Toplumda Nefret Duyguları Oluşturacak Biçimde Kullanmak / Engellilik, Siyasi ve Felsefi Düşünce ve Benzeri Konularda Ayrımcılık Yapmak	6994	18.6
Genel Ahlak, Manevi Değerler Ve Ailenin Korunması İlkesine Aykırılık	5282	14.04
Şiddeti Özendirici veya Kanıksatıcı Yayın	4605	12.24

PROGRAM TÜRÜNE GÖRE VATANDAŞ BİLDİRİMLERİ ANALİZİ

SOHBET PROGRAMLARI



Program Adı	Kanal Adı	Bildirim Adedi	(%)
PELİN ÇİFT İLE GÜNDEM ÖTESİ	TRT 1	1758	90.25
SURVİVOR PANORAMA	TV 8	52	2.67
ÖTEKİ GÜNDEM	HABER TÜRK	45	2.31

Sohbet Programları türünde ulusal kanallarda 2016 yılının en çok bildirim alan programı “**Pelin Çift ile Gündem Ötesi**” adlı sohbet programı olmuştur. Program özellikle Aralık ayında yayınlanan bir bölümünde mezhepler ile ilgili söylemler nedeni ile **1758 adet bildirim** almıştır. Söz konusu programda “Şii” mezhebi ile ilgili olarak tartışmalar yapılmıştır. Ancak vatandaşlardan gelen bildirimler incelendiğinde **Şiilik ile ilgili ifadeler mezhepsel farklılıktan çıkıp mezhep düşmanlığına neden olacak şekilde söylemlere dönüştüğü ifade edilmektedir**. Bu nedenle vatandaşların yoğun şikayetine konu olmuştur.

İkinci sırada “**Survivor Panorama**” adlı “Survivor” yarışmasının yarışmacıları ile ilgili yorumların yapıldığı program yer almaktadır. Bu program 52 adet bildirim almıştır. Son olarak, “**Öteki Gündem**” adlı sohbet programı 45 adet bildirim ile 2016 yılının Sohbet Programları türünde en çok bildirim alan üçüncü programı olmuştur.

İnceleme Kriteri	Bildirim Adedi	(%)
İrk, Renk, Dil, Din, Tabiiyet, Cinsiyet, Sınıf, Bölge ve Mezhep Farklılıklarını, Toplumda Nefret Duyguları Oluşturacak Biçimde Kullanmak / Engellilik, Siyasi ve Felsefi Düşünce ve Benzeri Konularda Ayrımcılık Yapmak	1675	59.89
Müeyyide/Yaptırım Uygulansın (Kanal Kapatılsın – Ceza Verilsin – Program Kaldırılsın-Kanal Uyarılsın)	246	8.8
Kişiyeye Yönelik Şikayet (Katılımcı ya da Sunucu)	229	8.19

PROGRAM TÜRÜNE GÖRE VATANDAŞ BİLDİRİMLERİ ANALİZİ

HABERLER



Program Adı	Bildirim Adedi	(%)
HABERLER – ATV	1242	16.90
HABERLER – FOX	609	8.29
HABERLER – TRT 1	566	7.70

2016 yılının “**Haber Bültenleri**” program türü içerisinde ilk sırada **%16.9** oranıyla **ATV** yer almakta; ardından **%8.29 ile Fox TV** ve üçüncü olarak **%7.70 ile TRT 1** gelmektedir. Haber bültenlerine gelen bildirimlerde vatandaşlar aşağıda yer alan inceleme kriterlerinden de anlaşıldığı üzere öncelikle **toplumu yanıltıcı haberler yapıldığını, haberlerin doğruluk ilkesine uymadığını, haberin veriliş biçimiyle toplumda belirli algıların oluşturulmaya çalışıldığını ifade etmekte, ardından haberi sunan kişileri yanlışlık nedeniyle eleştirmektedirler**. Ayrıca cinsiyet ayrımcılığı, nefret söylemi, belirli bir meslek grubuna ya da bir coğrafi bölgeye yönelik ayrımcılık içeren haberler de vatandaşlar tarafından, kimi zaman da organize olunarak şikayetlere konu edilmiş, duyulan rahatsızlık dile getirilmiş.

İnceleme Kriteri	Bildirim Adedi	(%)
Toplumda Özgürce Kanaat Oluşmasına Engel Olma	2256	17.50
Kişiyeye Yönelik Şikayet (Katılımcı ya da Sunucu)	1656	12.85
İrk, renk, dil, din, tabiiyet, cinsiyet, özürlülük, siyasi ve felsefi düşünce, mezhep ve benzeri konularda ayrımcılık yapmak	1082	8.39

PROGRAM TÜRÜNE GÖRE VATANDAŞ BİLDİRİMLERİ ANALİZİ

ÇOCUK PROGRAMLARI



Program Adı	(%)
ÇİZGİ VE ANİMASYON FİMLER	98,31
ÇOCUK AKTİVİTE PROGRAMLARI	0,71
ÇOCUK EĞİTİM PROGRAMLARI	0,89

2016 yılı içerisinde “Çocuk Programları”yla ilgili vatandaş bildirimlerine bakıldığında ilk sırada “Çizgi Film”lerin yer aldığı görülmektedir. Birbirinden farklı çizgi filmlere bildirimler gelmekle birlikte, belirli yayınlar üzerinde de yoğunlaşma görülmektedir. Tablonun diğer sıralarında yer alan çocuk programları hakkında ise genel olarak vatandaşlar, yayınların **çocuklar üzerinde olumsuz etkileri olabileceği konusunda şikayet-te bulunmuş, kültürel yapımıza daha uygun içerikteki programların yapılması gerektiği konusunda isteklerini ifade etmişlerdir.**

İnceleme Kriteri	Bildirim Adedi	(%)
Çocuk ve Gençlerin Gelişimlerini Olumsuz Etkileyecek Programlar	777	39.03
Toplumda Özgürce Kanaat Oluşmasına Engel Olma	183	9.19
Öneri- İstek	174	8.74

EN ÇOK BİLDİRİM ALAN PROGRAMLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

KAMUOYU, YAYIN ARAŞTIRMALARI VE
ÖLÇME DAİRESİ BAŞKANLIĞI



EN ÇOK BİLDİRİM ALAN PROGRAMLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

MEDYA VE AİLE

2016 yılı televizyon programları açısından değerlendirildiğinde evlilik programlarının ağırlığının oldukça arttığı görülmektedir. Bu bağlamda vatandaşlardan gelen şikayetler de değerlendirildiğinde yıl boyunca (mevsimselliği dışında bıraktığımızda) en çok bildirim alan ilk beş programda evlilik programlarının fazlalığı oldukça dikkat çekicidir. Gerek sayıca giderek artan evlilik programları gerekse vatandaşların bu konu ile ilgili artan şikayetleri medya, evlilik ve aile ilişkisi üzerine düşülmeye sevk etmektedir. Evlilik sağlıklı toplumları oluşturan sağlıklı bireylerin içinde yetiştiği ailenin ilk adımıdır. Dolayısıyla oldukça önemli ve kutsal anlamlar taşımaktadır. Ancak son dönemde artan evlilik programlarında mahrem olanın deşifre edilmesi ve yüksek sesle dillendirilmesi geleneksel aile anlayışını zedeleme potansiyeline sahiptir.

Ortaya konan başta evlilik programları olmak üzere tüm televizyon yapım ürünleri tek başına değerlendirmek çok da anlamlı değildir. Bu ürünleri üretenler ve izleyenler ile ilgili bilgiler görüldüğünde etkileri daha net anlaşılabilir. Bu bağlamda, aile ve evlilik kurumlarının medyada temsilinde medya profesyonellerinin (medya yöneticileri, senaristler, yönetmenler, yapımcılar, oyuncular vs.) aileye ve evliliğe bakış açısı unutulmaması gereken önemli bir konudur. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından yapılan “Medya Profesyonelleri ve Medyanın Aile Algısı Araştırması²” (2010) tam da bu konuya değinmektedir. Araştırma bulgularına göre (2010) medya profesyonellerinin “beraber yaşama” unsuruna genel olarak olumlu bakma, boşanmanın normal bir süreç olduğunu düşünme, cinsel tercihlere ilişkin liberal bir tutumlarının olması, çocuk sahibi olma konusunda daha temkinli davranma gibi eğilimleri olduğu gözlemlenmiştir. Bir nevi geleneksel aile anlayışı prototipinden daha modern “çekirdek” aile anlayışına geçişin etkilerini bu grupta görmek mümkün olmuştur. Bununla beraber yine bu araştırmaya göre medya profesyonellerinin mahrem olanın deşifre edilerek sıradan insanların gündelik yaşamlarını etkileyecek şekilde ürünler ürettiği olmalarını katılımcılar “yükselme hırısı”, “reyting ve tiraj kaygısı”, “para kazanma eğilimi”, “gençlik” ve “cahillik” gibi nedenlere bağlamaktadırlar. Yani medya profesyonellerinin sosyal, ekonomik ve psikolojik açılardan etkileyen bir çok faktörün bulunması nedeniyle üretilen üründe aile temsilinin toplumun ahlaki normlarına uygunluğu konusu medya profesyonellerinin öncelik listesinde alt sıralarda yer almasına yol açmaktadır.

Öte yandan, Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın katkılarıyla yapılan “Toplumsal Kültür Politikaları ve Medyanın Kültürel Süreçlere Etki Algısı Araştırmasına³” göre (2011) “toplumun genelinde evlilik programlarına karşı bir hassasiyet oluştuğu, bu hassasiyetin ise bu program türünün Türk aile yapısı ve evlilik ilişkilerini olumsuz yönde etkileyeceği” düşüncesinin hakim olduğu anlaşılmaktadır. Bu noktada medya profesyonellerini sıkça sığındıkları “toplum bunu istiyor” meşrulaştırma söylemi, yukarıda bahsedilen toplumun bu tür programlardan rahatsızlık duyduğu gerçeğiyle çelişkili bir durum oluşturmaktadır. Peki hem toplumun istediği ve ilgisini çekebilecek hem de belli ölçülerde kamu yararının gözetilebileceği ürünler ortaya koymak imkansız mıdır? Medya yöneticileri, profesyonelleri, akademisyenler ve uzmanların katılmış olduğu Meclis Araştırma Komisyonunun Araştırma ve İstişare Toplantısında bir dönem TRT’de yayınlanmış olan “Böyle Bitmesin” adlı dizinin aile birliğinin korunması hedeflenerek nasıl bir dizi yapılacağını göstermekle kalmayıp izleyicinin de ilgisini çekmeyi başarmıştır⁴. Başka bir deyişle, bunun gibi örnekler toplum bunu istiyor klişesine sığınmak yerine yenilikçi ve yaratıcı ürünler ile toplumun faydasını gözeterek içeriklerin televizyon yayınlarına kazandırılabilir olduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak, evlilik programların da ikamesi olabilecek hem izleyiciyi bilgilendirip yol gösterecek hem de ilgi görecektir yaratıcı ürünler ortaya koymak gerekliliği bulunmaktadır. Aile ve evlilik kurumlarının her ne kadar zaman içinde değişime uğrasa da bu kurumların toplumların en temel kurumları olduğu gerçeğini değiştirmez. Dönüşümün sağlıklı bir süreç içinde olması ve yozlaşmadan gerçekleşmesi için medyaya, hatta televizyon yayınlarına önemli görevler düştüğü unutulmamalıdır. Bu bağlamda reyting uğruna gündüz kuşağında yoğun olarak yayınlanan evlilik programlarının yeniden gözden geçirilmesi faydalı olacaktır.



2. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı. (2011). “Medya Profesyonelleri ve Medyanın Aile Algısı Araştırması”, Ankara

3. Aile Bütünlüğünü Olumsuz Etkileyen Unsurlar ile Boşanma Olaylarının Araştırılması ve Aile Kurumunun Güçlendirilmesi İçin Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonu Raporu, 2016, s.307

4. A.g.e. S, 300

EN ÇOK BİLDİRİM ALAN PROGRAMLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

KİSMETSE OLUR- KANAL D



2016 yılının en çok bildirim alan programı Kanal D ekranlarında yayınlanmakta olan **"Kismetse Olur"** isimli yarışma formatlı evlilik programıdır. Bu program kimi zaman içerde yarışmakta olan damat ve gelin adaylarının benimsenemeyen uygunsuz söz ve davranışları nedeniyle kimi zaman yarışmadan elenen ve beğenilen bir gelin ya da damat adayının geri getirilmesi isteğiyle bildirimlere konu olsa da programa yönelik temel şikayet nedeni, programın toplumun ahlak kurallarına ters düşen, örf ve adetlerimizle uyuşmayan, **amaç olarak evlendirmeyi gerekçe**

göstermekle birlikte, bir kurgu içerisinde ve birçoğu ajanslardan katılan yarışmacılarla devam eden ve reyting uğruna sürekli kavga ve şiddet görüntülerine yer veren ve genç nesilleri evlilikten soğutan bir program olduğudur.

Söz konusu programda gelin ve damat adayları birbirlerinin evlerini basar, basit nedenlerden kavgalar çıkarılır, ekranlara "şok görüntüler" adı altında gelin ya da damat adaylarının önceki hayatlarına dair fotoğraflar ya da videolar yansıtılır, zaman zaman adayların yaşadığı eve siren sesleriyle uyarılar yapılır, adaylardan evdeki başka bir adayı elemeleri istenir ve bütün bunlar yayınlanırken, gergin müzikler ve belirli efektler kullanılarak izleyicide istenen gerilim yaratılmaya çalışılır. Bununla birlikte program sunucusu ve yönetici ekip, programın yayın ilkelerine, örf ve adetlerimize uygunluğunu gözettiklerini sürekli olarak dile getirirler de, bu "uygun" durumu sağlamak için seçilen yöntemler (evden birinin diskalifiye edilmesi, uyarı alması, oylanması, ya da kavga anının bir kısmının efektlerle verilmesi) de programda ayrı bir reyting unsuru olarak değerlendirilmektedir.

İnceleme Kriteri	Bildirim Adedi	(%)
Genel Ahlak, Manevi Değerler Ve Ailenin Korunması İlkesine Aykırılık	30309	27.68
Müeyyide/Yaptırım Uygulansın (Kanal Kapatılsın – Ceza Verilsin – Program Kaldırılsın-Kanal Uyarılsın)	20095	18.35
Çocuk ve Gençlerin Gelişimlerini Olumsuz Etkileyebilecek Programlar	16948	15.48

EN ÇOK BİLDİRİM ALAN PROGRAMLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kanal D ' de hafta içi hergün yayınlanan Final programları cumartesi geceleri yayınlanan bu programda her şey kurmaca olup,elenen insanlar 1 hafta önce elenmelerine rağmen halktan sms istemektedirler. Sosyal medyada bile kimin eleneceği her şeyin bir kurgu olduğu kanıtlarıyla yayınlanmaktadır.Sosyal medyadan bile kimin eleneceğini 1 hafta önceden öğrenmek ve olan kurguyu görmek mümkün.Bu konuyla ilgilenmenizi önemle rica ederim. Halkın zekasını hafife almamalılar,haksız sms istememeliler.

Bildirim ID:209847



Kismetse olur da yarışmacı gamzeyi programdan diskalifiye mi olacak çıkartılacak bir el atarsanız şiddet uygunsuz davranışlar hakaretler ben izlerken kendimden utanıyorum binlerce imzamız hazır faks cekecez lütfen çocuklarımıza kötü örnek bir insan yapımı artık uyarın Rica ediyorum böyle bir insan olmaz lütfen el atın bu olaya o kadını görmek istemiyoruz

Bildirim ID: 378623

Yeni nesil gençlere kötü örnek oluyor. İnsanlar bu tür gereksiz programlar izleyerek onları örnek alıyor.. Günümüzde bu programların yüzünden boşanma seviyesi evlilik seviyesinden yüksek siz değerli büyüklerimizden isteğimiz bu tür yayınların kaldırılması onların yerine toplumu daha bilinçli bir şekilde yetiştirecek yayınların yayınlanmasını arz ederim saygılar

Bildirim ID:211389



EN ÇOK BİLDİRİM ALAN PROGRAMLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

ZUHAL TOPAL'LA - FOX TV/STAR TV



2016 yılında en çok bildirim alan Kuşak Programları türünde “Zuhal Topal’la” adlı evlilik programı olmuştur. Yıl içerisinde gerek programın genel içeriğine ilişkin gerekse programda yer alan katılımcılara ilişkin bir çok bildirim sisteme ulaşmıştır. Vatandaş bildirimleri değerlendirildiğinde “**Toplumsal Milli Değerlerine Aykırılık**” inceleme kriterinin ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Bildirimlerde gerek bu program özelinde gerekse diğer evlilik programları genelinde aile yapısı ve evlilik ile ilgili toplumun algısını olumsuz yönde etkileyecek unsurların bulunduğu sıkça dile getirilmiştir. Medyanın toplumun düşünce ve kanaatlerini şekillendirmedeki rolü tartışılmazdır. Öyle ki, medya araçları insanlara nasıl düşüneceklerini değil ama ne üzerine düşünecekleri konusunda yönlendirmektedir.⁵ Burada televizyonun rolü– toplumun

her kesimini etkileyerek kitlelere ulaşması özelliği düşünüldüğünde toplumun ne üzerine düşüneceğini, neleri konuşacağını belirlemede önemli bir araç olduğu anlaşılmaktadır. Televizyon ekranlarında özellikle gündüz kuşağında yayınlanan evlilik programları nedeniyle gündüz saatlerinde ekran başında olanlar bu programlarda yer verilen evlilik ve aile kurma üzerine ürettikleri söylemleri içselleştirmektedir. **Bu tür programlarda izleyiciye programı daha çekici hale getirmek için evlilik söylemine tartışma, kavga, yükselen sesler, kıskançlık, güvensizlik, yalan, aldatma, maddi durum gibi içeriklerin eşlik ettiği görülmektedir.** Bu durum bir yandan toplumun genel ahlak örüntüleri ve evliliğe bakış açısına uygun düşmediği için eleştirilmekte ve şikayet edilmekteyken öte yandan toplumun “evlilik” üzerine düşüncelerini gün be gün etkilemektedir. Özellikle genç kuşakların medyada yer alan karakter ve içerikleri örnek alma potansiyelinin daha yüksek olduğu düşünülürse evliliği yukarıda bahsi geçen içeriklerle özdeşleştirilmesi ve normalleştirilmesi daha olası bir durumdur. Nitekim, Televizyonda Aile, Kadın ve Şiddet Eksenli Programlara İlişkin Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği Danışma Kurulunun RTÜK için hazırladığı (2005) rapora göre bu tür programların **çocuk ve gençlerde, “aile kurumuna” ilişkin olumsuz bir tutumun gelişmesine yol açabileceği belirtilmiştir.** Özellikle bu tür programların yayınlanma saati açısından da düşünüldüğünde okuldan gelen çocuk ve gençler televizyonu açtıklarında bu türden bir çok programa maruz kalmaktadır. Bu durum vatandaşlardan gelen şikayetlere de sıkça konu olmuştur. Ayrıca programın içeriğine yönelik yapılan genel şikayetlerin yanı sıra Kasım ayında programda gelin adayı olan Yağmur adlı bir şahsın **sosyal medya aracılığı ile yayılan ve Mustafa Kemal ATATÜRK’e hakaret ettiği bir videosuna vatandaşlardan sert tepkiler gelmiş**; Zuhal Topal’ın bu şahsı yayına çıkarmaya devam etmesi vatandaşlar tarafından eleştirilmiştir.

İnceleme Kriteri	Bildirim Adedi	(%)
Toplumsal Milli Değerlerine Aykırılık	10373	26.19
Genel Ahlak, Manevi Değerler Ve Ailenin Korunması İlkesine Aykırılık	9310	23.51
Müeyyide/Yaptırım Uygulansın (Kanal Kapatılsın – Ceza Verilsin – Program Kaldırılsın–Kanal Uyarılsın)	4867	12.29

5. A.g.e, içinde Erkan Yüksel, Medyanın Gündem Belirleme Gücü, Çizgi Kitapevi Yayınları, Konya, 2001, s.24-25

EN ÇOK BİLDİRİM ALAN PROGRAMLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Amacı evlendirme olan bir programda bir elin 5 parmağını geçmeyen nikah olmamışke, evlendirme harici her tür entrikanın döndüğü argo kelimelerin havada uçtuğu çocuklarımıza kötü örnek bir yayın. Ayrıca yayının sesi sürekli kısılması tv yayıncılığını rayting uğruna yerlerde süründürüyor.gerekeni yapmanızı rica ederim.

Bildirim ID: 211584



Hanife adlı gelin adayı kötü örnek oluyor davranışları uygun değil baş örtüsüne yakışmıyor rahatsız oldum şikayetçiyim

Bildirim ID: 360911

Bu programda çıkan bir kadın adı yağmur atatürke hakaret ediyor sosyal medyada bu programın bu konuda uyarılmasını istiyorum böyle insanları çıkarmasınlar çok yazık bunlar ünlü olup terbiyesizce konuşmayı bir hak zannediyorlar ve herkese kötü örnek oluyorlar lütfen lütfen uyarın bu kişileri yazıktır günahtır bu memlekete.

Bildirim ID: 389645



EN ÇOK BİLDİRİM ALAN PROGRAMLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

KIRGIN ÇİÇEKLER– ATV



2016 yılında “**Dizi Filmler**” program türünde ilk iki sırada “**Cesur Yürek**” ve “**Familiya**” adlı iki dizi toplumda belirli grupları hedef aldığı için kısa sürede örgütlü bir şekilde şikayet alarak ilk sıralara yükselmiştir. Münferit bir olay olması ve dizilerin içeriğine ilişkin şikayetler olmaması sebebiyle üçüncü sırada yer alan “**Kırgın Çiçekler**” adlı dizi filme yönelik bildirimler incelenmiştir.

Gençlik dizilerinin çocuk ve gençleri etkileme gücü, diğer program türlerine göre çok daha yüksektir. Çünkü bu kitlenin yaşları dizideki karakterlerin yaşları ile çok yakın olduğu için kendilerini bu karakterlerin yerine koyma, onlarla özdeşlik kurma durumu daha kolay olmaktadır. Öte yandan özellikle ergenlik döneminde olan gençlerin sosyalleşme ve kimlik gelişimlerinin en kritik döneminde olmaları onları medyadan gelen etkiye çok daha açık hale getirmektedir. Gençler ve çocuklar tarafından aslında gerçek hayattaki okul ve arkadaşlık ilişkilerinin dizide gösterilen okul hayatı ve buradaki arkadaşlık ilişkileri gibi olması gerektiği düşünülebilmektedir. Adı geçen dizide yetimhanede kalan genç kızların hayatları konu edilmektedir. Dizi yakından incelendiğinde hemen hemen her bölümünde ölüm olması veya ölüme gönderme yapılması dikkat çekicidir. Öyle ki, dizinin bir bölümünde bir bebeğin boğularak öldürülmesine ilişkin sahneler dahi yer verilmiş ve bu sahne oldukça tepki çekmiştir. Bu dizinin hedef kitlesinin gençler olduğu düşünüldüğünde **her bölümde ölüme ilişkin konular işlenmesi gençlerin karamsar bir ruh haline girme olasılığını artırabilir**. Ayrıca dizide **cinsel istismara ilişkin oldukça fazla vurgu yapılmaktadır**. Toplumun en hassas noktalarından biri olan bu konunun dizide bu kadar sık yer alması tacizi sıradanlaştırıp herkesin hayatında oluyormuş algısı yaratabilir. Medya özellikle televizyon doğru kullanıldığında cinsel istismara yönelik farkındalık yaratma ve bununla ilgili gündem yaratarak cinsel suçlarla mücadeleyi geliştirmede oldukça etkili bir araçtır. Ancak bu tarz dizilerde reyting uğruna konunun detayları verilerek kötü yönde yol gösterici olunmaktadır. Ayrıca bu dizide tacize maruz kalan genç kızın polise ve gerekli mercilere başvurmak yerine sorunu arkadaşlarıyla birlikte yine şiddet içeren bir biçimde çözmeye çalışması gençler açısından olumsuz örnek teşkil edebilir. Çünkü bu gibi durumlarda toplumsal baskıdan korkan gençler durumu saklama eğilimi gösterdikleri için konu ört bas edilebilmekte ya da gerçek hayatta birçok kez örneğini gördüğümüz üzere intihar olayları yaşanabilmektedir. **Böylesine hassas bir konunun gençlere daha yol gösterici ve toplumun bu konuyla ilgili farkındalığını artırıcı bir şekilde işlenmesi toplumsal açıdan oldukça önemlidir**. Değnilmesi gereken diğer bir husus yetimhanede büyüyen bu gençlerin o ya da bu şekilde dizide zengin karakterlerle ilişki içerisinde bulunmalarıdır. Yayınlanan birçok dizide olduğu gibi konusunun odağı yoksul insanları ele alıyor dahi olsa zenginlik vazgeçilmez bir öge olarak gösterilmekte ve zengin yaşam tarzı özendirilmektedir.

İnceleme Kriteri	Bildirim Adedi	(%)
Çocuk ve Gençlerin Gelişimlerini Olumsuz Etkileyebilecek Programlar	504	22.02
Genel Ahlak, Manevi Değerler Ve Ailenin Korunması İlkesine Aykırılık	416	18.17
Çocuk ve Gençlere Yönelik İstismar ve Şiddet	380	16.06

EN ÇOK BİLDİRİM ALAN PROGRAMLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

**Liseli ve kimsesiz çocukların resit olmamalarına rağmen sevgililerinin olması, yurdun onun-
de rahatca buluşabilmeleri ve giyimlerinin acık
olması çocuklarımız için hiç güzel örnek olus-
turmuyor. Türk orf gelenek ve yaşam tarzına
uygun davranilmali**

Bildirim ID: 214659



**Kırgın çiçekler dizisinde, sözde bir annenin, ço-
cuğunu boğarak öldürmesi, psikolojik sorunu
olan insanlara yol göstermektedir. Bu tam bir
felaket. Lise çağındaki çocukların, sevgilileri
olması ve bunun teşvik edilmesi tam bir facia,
gelişim çağındaki çocuklarda her türlü kötülüğe
kapı açmaktadır, acilen kaldırılmasını arz ediyorum.
Kötülükler sıradanlaştırılıyor.**

Bildirim ID: 414394

**Mesude karakterinin kızının kocası tarafından taciz
edilmesi durumunu fark etmemesi her bölümde
adamin sürekli kızı taciz etmesi -özellikle ergenliğe
girmemiş- izleyicilerin gözünde git gide normalle-
şen bir durum olmaya başladı. Ailenin yapı taşı
olan anne, kadın figürünün kör, kocasına düşkün,
çocuklarını silen bir birey olarak verilmesi etik de-
ğildir. Bu sapkın davranışların ısrarla devam etme-
si doğru bir davranışmış algısı yaratır ve toplum
bireylerinin üzerinde olumsuz etkiye neden olur.**

Bildirim ID: 224259



EN ÇOK BİLDİRİM ALAN PROGRAMLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

PELİN ÇİFT İLE GÜNDEM ÖTESİ– TRT



2016 yılında “Sohbet Programları” türünde en çok bildirim alan yayın “Pelin Çift ile Gündem Ötesi” adlı program olmuştur. Programa yönelik bildirimler Aralık ayında yayınlanan bir bölümünde Şiiler ile ilgili bazı yorumlar yapılmış ve bir çok vatandaşın tepkisine neden olduğu için kısa sürede oldukça fazla bildirim almıştır. Bu durum bildirimlerin inceleme kriterine göre sınıflandırmasında da açıkça görülmektedir. Bu nedenle “İrk, Renk, Dil, Din, Tabiiyet, Cinsiyet, Sınıf, Bölge ve Mezhep Farklılıklarını, Toplumda Nefret Duyguları Oluşturacak Biçimde Kullanmak / Engellilik, Siyasi ve Felsefi Düşünce ve Benzeri Konularda Ayrımcılık Yapmak” inceleme kriteri 1665 kez işaretlenerek ilk sırada yer almıştır.

Medya aracılığıyla ayrımcılık “nefret söylemi” bağlamında gerçekleşir ve toplumdaki etkileri bakımından düşünüldüğünde olumsuz sonuçlar doğurabilir. Özellikle tartışma programları bu türden nefret söylemlerinin dillendirilebileceği eşsiz bir platform konumundadır ve kitlelere ulaşma potansiyeli vardır.

Toplumdaki farklılıkların “ötekileştirilmesi” toplumun iç huzurunu kaçıran ve çatışma ortamına neden olan önemli bir unsurdur. Bu nedenle özellikle televizyon gibi kitlelere ulaşan bir medya aracında bu tarz söylemlere yer verilmesi toplumda kin ve nefret oluşmasına ön ayak olabilir. Din, mezhep ve ırk gibi konularda ayrımcılık yapmak toplumun çözülmesine ve kutuplaşmasına hizmet eden en güçlü silahlardır. Bu nedenle özellikle etkilene gücü yüksek olan televizyonda gösterilen içerikler ve kullanılan söylemler titizlikle topluma sunulmalıdır.

Inceleme Kriteri	Bildirim Adedi	(%)
İrk, Renk, Dil, Din, Tabiiyet, Cinsiyet, Sınıf, Bölge ve Mezhep Farklılıklarını, Toplumda Nefret Duyguları Oluşturacak Biçimde Kullanmak / Engellilik, Siyasi ve Felsefi Düşünce ve Benzeri Konularda Ayrımcılık Yapmak	1665	68.15
Müeyyide/Yaptırım Uygulansın (Kanal Kapatılsın – Ceza Verilsin – Program Kaldırılsın–Kanal Uyarılsın)	235	9.62
Toplumda Özgürce Kanaat Oluşmasına Engel Olma	152	6.22

EN ÇOK BİLDİRİM ALAN PROGRAMLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ben vergisini veren 15 temmuz darbe gününde her gün sokakta nöbet tutan.müslüman şii vatan-daşıyım.mezhebimizi müslüman olmamakla suç-luyorlar.kafir gösteriliyoruz.rus büyükel çi gibi bizide öldürebilirler diye düşünüyorum.ülkemizin durumu ortada bu ülkenin sahibi yok-mu.provakasyon yapıyorlar.müslüman kardeşleri birbirine düşman etmeye çalışıyorlar.

Bildirim ID: 418728

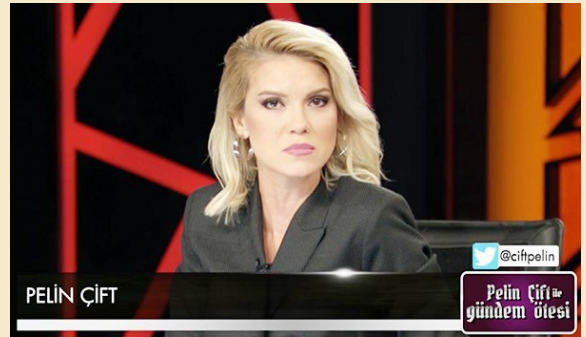


Gündemde olmayan şeyi gündemde varmış gösteriyor. Mezhep fitnesi çıkartılıyor. Saçma sapan konular tartışılıyor. Şii ve Sunni halkıyla beraber yaşıyoruz. Bu yayın yüzünden şia ya sözlü saldırıya teşvik ediyor. Rahatsız oldum. Şikayetçiyim.

Bildirim ID: 418739

Trt 1 gibi devlet kanalında şii, Sunni , Alevi mezhepçiliği yapan , halkı bir birine düşman etmeye çalışan programdan şikayetçiyim. Türkiyede 20 milyondan fazla bulunan şii ve alevi topluluğu ile sunni kesimi arasında iç savaş çıkarmak niyetleridir. Türkiyede Dil , Din , Irk , Cinsiyet , Cinsel tercih , mezhep gibi ayrımları kullanmaları sadece bize kötülüğü dokunur.

Bildirim ID: 418847



EN ÇOK BİLDİRİM ALAN PROGRAMLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

HABER BÜLTENLERİ

2016 yılı içerisinde **ATV’de** yayınlanmakta olan haber bültenlerine **toplam 1245** adet bildirim gelmiş bu bildirimlerin **646** adedinin **Artvin Cerattepe** protestolarını konu alan bir habere yönelik olduğu görülmüştür. Bu bildirimlerde söz konusu haberde Artvin halkına terörist yakıştırmasının yapıldığı dile getirilmiş; yaşadığı şehire ve doğaya sahip çıkan bu insanların sanki bir terör eylemi içerisindeymiş gibi gösterildiği ve yalan haber yapıldığı bu nedenle Artvinlilerden özür dilenmesi gerektiği ifade edilmiştir.

FOX TV’de yayınlanan haber bültenlerine ilişkin ise **toplam 611** adet bildirim gelmiş, bu bildirimler özellikle **Fatih Portakal’ın** sunduğu haber bültenlerine ilişkin olmuştur. Bildirimlerde taraflı habercilik yapıldığı, halka sürekli olumsuzluk aşılandığı bu yolla halkın kin nefret ve öfkeye sevk edildiği, kışkırtıldığı, devlete sürekli eleştiride bulunulduğu ifade edilmiş, Fatih Portakal’ın sunuculuğundan duyulan rahatsızlık dile getirilmiştir.

TRT 1’de yayınlanan haber bültenleri ise 2016 yılı içerisinde **toplam 569** adet bildirim almış; bu bildirimler in yaklaşık **336 adedi** TRT 1’de Ana haber bültenini sunmakta olan **Erhan Çelik’e** yönelik olmuştur. Söz konusu bildirimlerde , Erhan Çelik’in spikerliğinden ve özel hayatından duyulan rahatsızlık dile getirilmiş, bu kişinin TRT 1 ekranlarına yakışmadığı ifade edilmiştir.

Haber bültenlerine ilişkin olarak değerlendirilen inceleme kriterlerine bakıldığında ise “**Toplumda Özgürce Kanaat Oluşmasının Engel Olma**” kriterinin 1. sırada yer aldığını, ardından ise Fatih Portakal ve Erhan Çelik üzerinde yoğunlaşan bildirimlerden dolayı “**Kişiyeye Yönelik Şikayet (Katılımcı ya da Sunucu)**” geldiği görülmektedir.

İnceleme Kriteri	Bildirim Adedi	(%)
Toplumda Özgürce Kanaat Oluşmasına Engel Olma	2015	17.87
Kişiyeye Yönelik Şikayet (Katılımcı ya da Sunucu)	1375	12.19
İrk, Renk, Dil, Din, Tabiiyet, Cinsiyet, Sınıf, Bölge ve Mezhep Farklılıklarını, Toplumda Nefret Duyguları Oluşturacak Biçimde Kullanmak / Engellilik, Siyasi ve Felsefi Düşünce ve Benzeri Konularda Ayrımcılık Yapmak	1011	8.96

ENÇOK BİLDİRİM ALAN PROGRAMLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

7 tane sokak köpeği bir çocuğu ısırды diye haber yapmışlar.yalan haber yapıyorlar. Sonrasında köpekleri devlet topluyor ve zarar görüyorlar.barınaklarda da çok fazla köpek var.ne kadar iyi bakılabilirler.bundan dolayı şikayetçiyim.

Bildirim ID: 209671



Sayın Yetkililer; TRT Ana Haber bülteninde ERHAN ÇELİK beyefendiyi görmek istemiyoruz.Türk halkı olarak TRT bizim kanalımızdır ve artık samimiyetinden duruşundan güvenilirliğinden şüphe ettiğimiz insanları TRT de izlemek istemiyoruz. Ana habere en çok yakışan ZAFER KİRAZ beyin devam etmesini talep ediyoruz. Erhan Celik halkımızın ekranlarına hiç yakışmadı.Erhan Çelik olduğu sürece TRT Anahaberi izlemeyeceğiz. Twitter, Facebook,İnstagram hesaplarından da tepkimizi gösteriyoruz. Saygılarımızla

Bildirim ID:348763

Yalan haber yapılıyor. Artvin halkı doğa için mücadele ediyor ancak haberlerde bu şekilde yansıtılmadı. pkk damgası vuruldu. gerçeğin yapılmasını istiyorum.

Bildirim ID: 256968



Butun haberler siddet gasp calinti terör gibi vb. Olumsuz örnek dolu Sanki bu ülkede hiç iyi şeyler olmuyor mesajı veriyor Tamamen milletin bilinci ile oynanıyor Bu haberleri izleyen bireylerin normal davranışları mümkün değil çünkü zihni bu haberlerin etkisi altında dizayn ediliyor. Ve haliyle toplum hayatında şiddet teşvik ediliyor ve kaos oluşuyor. Neden olumlu ve iyi haberler verilmiyor? Kesinlikle psikolog ve pedagogların incelemesi gereken bir durum

Bildirim ID: 379954

EN ÇOK BİLDİRİM ALAN PROGRAMLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÇİZGİ FİMLER

2016 yılında “Çocuk Programları” içerisinde en çok bildirim çizgi filmlere gelmiştir. Söz konusu bildirimler farklı kanallardaki farklı çizgi filmlere yönelik olmakla birlikte, belirli çizgi filmler üzerindeki yoğunlaşma dikkat çekicidir. Bunlar **TRT Çocuk kanalında yayınlanmakta olan “Keloğlan Masalları”, Farklı TV’de yayınlanan “Çirkin Ördek Yavrusu”, Disney TV’de yayınlanmakta olan, “Mini Ninjas” ve “Esrarengiz Kasaba” isimli çizgi filmlerdir.**

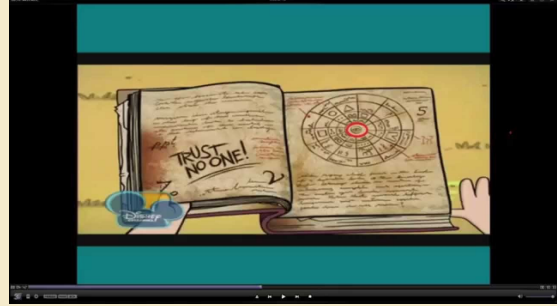
“**Keloğlan masalları**” isimli çizgi filmle ilgili bildirimlerde ise bu çizgi filmin çocuklara hiç bir eğitici öğretici yanının olmadığı hatta canavar, büyücü ve cadı gibi kelimelerin sürekli kullanılmasının çocukları olumsuz etkileyeceği belirtilmiştir. “**Mini Ninjas**” isimli çizgi filme yönelik bildirimlerde vatandaşlar bu çizgi filmde “bonzai” sözcüğünün sık kullanıldığını, bu bitkinin çocukların gözünde cazip bir hale getirildiğini, bu durumun ise çocukların zihinsel gelişimleri açısından olumsuz sonuçlar yaratacağını ifade etmişlerdir. “Yine benzer şekilde bildirimlerde “**Çirkin Ördek Yavrusu**” isimli çizgi filmde de çocuklar için uygun olmayan, olumsuz örnek oluşturabilecek bir içeriğin var olduğu belirtilmiş, böyle bir çizgi filmin yayınlanmaması gerektiği dile getirilmiştir. Disney TV’de yayınlanan “**Esrarengiz Kasaba**” isimli çizgi filmde ise göz simgesi olan bir örgütün olduğu, örgüt üyelerinin göze taptığı, çizgi filmde sık sık illuminati simgelerinin yer aldığı ifade edilmiş; bu nedenle söz konusu çizgi filmin çocukların bilinçaltını olumsuz etkileyeceği vurgulanmıştır.

İnceleme Kriteri	Bildirim Adedi	(%)
Çocuk ve Gençlerin Gelişimlerini Olumsuz Etkileyecek Programlar	777	39.03
Toplumda Özgürce Kanaat Oluşmasına Engel Olma	183	9.19
Öneri- İstek	174	8.74

EN ÇOK BİLDİRİM ALAN PROGRAMLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

esrarengiz kasaba isimli çizgi filmde ilüminati sembelleri var, çocukların bilinç altına bu işlenmeye çalışılıyor, şikayetçiyim

Bildirim ID: 331894



keloğlan masalları - cocuklara hiç bi şekilde eğitici öğretici bi yanı yok. kötü örnek olucak seyler yayınlanıyor canavar büyücü cadı gibi kelimeler kullanılıyor çocuğum etkileniyor. ülü-manti simgesi var rahatsız oldum şikayetçiyim

Bildirim ID: 214303

Disney channell da Mini ninjalar çizgi filminde BONZAI bitkisini cazipleştirerek yetiştirilebilir ve korunması gerekli bitki mesajı veriliyor.Bu kelimelerin çok fazla kullanılmakta ve gelişme çağındaki çocuklara böyle sunulması uygun değildir.Benim bile dikkatimi çekmesi konuya hassasiyetle yaklaşmamı sağladı.Bu konuda tarafımın bilgilendirilmesini istemekteyim.

Bildirim ID: 343897



Çirkin isminde çizgi film var bunun içeriğinde alkol içmeyi özendiren konular geçiyor bazı karakterleri tanrı olarak gösteriliyor cinlerle ilgili bazı konuları anlatıyor bu programın incelenmesini istiyorum çocukların bu konuları anlayabileceği bir program değil bu yüzden çocuk kanalında olmaması gerektiğini düşünüyorum

Bildirim ID: 233519

2016 YILI İZLENME ORANI/PAYI ANALİZİ (REYTING/SHARE)

KAMUOYU, YAYIN ARAŞTIRMALARI VE ÖLÇME
DAİRESİ BAŞKANLIĞI



Bu bölümde yer alan veriler TNS-Kantar Media tarafından 2016 yılı içinde elde edilen ölçüm sonuçları kullanılarak hazırlanmıştır. İzleyici ölçümleri ülkemizde 5 yaş üstü kişilerle 40 ilde ortalama 4000 hane ile yapılmaktadır.

2016 YILI İZLENME ORANI/PAYI (REYTING/SHARE) ANALİZİ

İZLENME PAYI (SHARE) ŞİKAYET İLİŞİKİSİ

Bu bölümde program türü bazında 2016 yılı izlenme payı/oranı değerleri ile vatandaş bildirimleri karşılaştırılmaktadır.

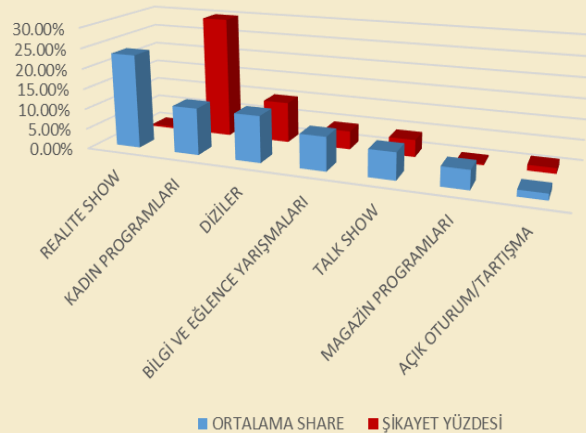
⇒ İzlenme oranı (reyting), belirli bir zaman diliminde belirli bir yayın hizmetini alan izleyicilerin panel büyüklüğüne oranını; İzlenme payı (share), belirli bir zaman diliminde belirli bir yayın hizmetini alan izleyici o zaman dilimi içindeki izleyicilere/dinleyicilere oranını ifade etmektedir. Buna göre aşağıdaki tablodan program türleri 2016 yılında almış oldukları ortalama izlenme oranı değerlerine ve şikayet adetlerine göre sıralanmaktadır.

2016 yılında Realite Showlar hariç diğer program türlerinde en çok izlenenler aynı zamanda en çok şikayet edilenlerdir!

⇒ Realite show genellikle canlı olarak yayınlanan kişisel felaketleri ve benzeri olayları (cinayet, aile içi kavgalar ve bunun gibi) konu alan program türüdür (Müge Anlı İle Tatlı Sert vb). Söz konusu program türünde o an televizyon izlemekte olanların en yüksek oranda realite show programları izledikleri görülmüştür. İkinci sırada içinde evlilik programlarını da içeren kadın programları program türü yer almakta iken, üçüncü sırada diziler yer almıştır. 2016 yılı ortalama izlenme oranı değerlerine göre incelendiğinde ise dizi filmler daha çok kişinin televizyon izlediği saat diliminde yayınlandığı için izlenme oranı değeri sıralamasında birinci olarak yer almıştır.

2016 yılında Realite Showların toplumda yüksek talep gören program türü olduğu görülmektedir!

PROGRAM TÜRÜ	ORTALAMA SHARE	ŞİKAYET YÜZDESİ (%)
REALITE SHOW	23.14	0.47
KADIN PROGRAMLARI	11.54	48.23
DİZİLER	11.41	10.10
BİLGİ VE EĞLENCE YARIŞMALARI	8.27	4.55
TALK SHOW	6.59	4.23
MAGAZİN PROGRAMLARI	4.64	0.34
AÇIK OTURUM/TARTIŞMA	1.56	1.37



2016 YILI İZLENME ORANI/PAYI ANALİZİ

2016 YILI DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE REYTING/ SHARE ANALİZİ



Bu bölümde program türü temelinde demografik değişkenlere göre izlenme payı/oranı verilerinin analizi yapılacaktır. Buna göre yaş, cinsiyet, SES grupları (Sosyo-ekonomik statü) ve bölgeler olmak üzere 4 ana değişken üzerinden program türüne göre analizler yapılmıştır. SES grupları AB, C1, C2, DE olmak üzere 4 ana gruptan oluşmaktadır. Bu gruplar asıl gelir getiren kişinin meslek ve eğitim seviyesi göz önünde tutularak belirlenir. Buna göre AB SES grubu en yüksek sosyo-ekonomik düzeye işaret ederken, DE SES grubu en düşük sosyo-ekonomik düzeyi ifade etmektedir.

CİNSİYETE GÖRE PROGRAM TÜRLERİNDE İZLENME PAYLARI (SHARE DEĞERLERİ)

	AÇIK OTURUM TARTIŞMA	BİLGİ VE EĞLENCE PROG.	DİZİLER	KADIN PROG.	MAGAZİN PROG.	REALITE SHOW	TALK SHOW
ERKEK	1.76	7.87	10.53	9.42	3.98	18.85	5.08
KADIN	1.37	9.17	12.65	11.86	5.23	22.50	5.75

Kadınlar dizi, kadın programları, realite show ve magazin program türlerini erkeklerden daha fazla izlemektedir!

⇒ Yukarıdaki tabloda program türlerinin cinsiyete göre aldıkları paylar yer almaktadır. Cinsiyetler arasında program türü payı ortalaması bakımından farklılık olup olmadığını görmek amacıyla parametrik olmayan Mann-Whitney U Testi yapılmıştır. Buna göre, açık oturum tartışma, dizi, kadın programları, magazin programları ve realite show program türleri açısından cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılık vardır. açık oturum tartışma programları erkekler tarafından daha çok tercih edilmesine karşın, diziler, kadın programları, magazin programları ve realite showlar kadınlar tarafından daha çok tercih edilmektedir.

2016 YILI İZLENME ORANI/PAYI ANALİZİ

YAŞ GRUPLARINA GÖRE PROGRAM TÜRLERİNDE İZLENME PAYLARI

YAŞ GRUBU	AÇIK OTURUM TARTIŞMA	BİLGİ VE EĞLENCE PROG.	DİZİLER	KADIN PROG.	MAGAZİN PROG.	REALITE SHOW	TALK SHOW
5-14	1.02	8.65	11.72	1.21	3.79	10.45	4.77
15-24	1.20	10.05	12.59	1.60	5.84	17.23	7.13
25-34	1.38	8.64	11.52	1.64	4.75	18.39	5.26
35-44	1.55	8.71	11.62	1.71	4.89	20.27	5.55
45-54	1.87	8.70	11.99	2.39	5.06	24.57	5.58
55+	2.04	7.56	10.97	3.40	4.33	28.30	4.66

Kadın programları ve realite showlar açısından yaş artıkça izlenme payı artmaktadır!

⇒ Yaş grupları arasında **kadın programları** izleme payları açısından farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla yapılan varyans analizi ve çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre (Tamhane T2 Testi) göre 45 yaş üstü gruplarda ortaya çıkan farklılık istatistiksel açıdan anlamlıdır. Yukarıdaki tabloda **Kadın Programları izlenme paylarının yaş grupları artıkça artma eğiliminde olduğu görülmüştür**. Yapılan korelasyon analizi sonucuna göre de kadın programları izlenme payı değerleri ile yaş değişkeni arasında **%67 oranında pozitif yönlü bir ilişki** bulunmaktadır (sig=0,00<0,05).

- ⇒ Yaş grupları arasında **realite show** programları izleme payları açısından farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla yapılan varyans analizi ve çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre (LSD Testi) göre 55+ yaş grupları diğer gruplardan istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklıdır. Yukarıdaki tabloda **Realite Show Programları izlenme paylarının yaş grupları artıkça artma eğiliminde olduğu görülmüştür**. Yapılan korelasyon analizi sonucuna göre reality show programları share değerleri ile yaş değişkeni arasında **%63 oranında pozitif yönlü bir ilişki** bulunmaktadır (sig=0,00<0,05).
- ⇒ Tabloda en çok göze çarpan **5-14 yaş grubunun** tıpkı diğer yaş grupları gibi **dizi film** izleme eğilimidir. Bu durum bu yaş grubundaki çocukların ağırlıklı olarak aileleri ile birlikte televizyon izlemeleri ile ilişkilendirilebilir. Öyle ki, RTÜK'ün 2016 yılında yapmış olduğu Medya Okuryazarlığı Araştırmasına⁷ göre öğrencilerin %77.3'ünün aileleri ile birlikte televizyon izledikleri saptanmıştır. Bu olasılığı da göz önünde bulundurarak bu yaş grubunun dizilerde yer alan ve vatandaşlardan gelen şikayetlerden de anlaşıldığı gibi şiddet, cinsellik ve aile kavramına yönelik zararlı içeriklere maruz kaldığı söylenebilir.
- ⇒ Analizler çerçevesinde genel bir değerlendirme yapılacak olursa **45 ve üzeri yaş gruplarının** televizyon izleme eğilimlerinin daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Buna göre zamanın çoğunu evde geçiren, emekli olmuş ve/veya çalışmayan bu kitlenin gündelik yaşam pratiği içinde televizyonun yerinin oldukça önemli olduğunu göstermektedir.

2016 YILI İZLENME ORANI/PAYI ANALİZİ

SES GRUPLARINA GÖRE PROGRAM TÜRLERİNDE İZLENME PAYLARI

SES GRUBU	AÇIK OTURUM	BİLGİ VE EĞLENCE PROG.	DİZİLER	KADIN PROG.	MAGAZİN PROG.	REALITE SHOW	TALK SHOW
AB	1.78	9.60	10.97	10.03	5.85	19.03	6.46
C1	1.56	9.00	11.97	10.18	5.05	18.32	5.94
C2	1.43	8.62	11.91	10.62	4.63	20.48	5.37
DE	1.59	7.92	11.44	11.88	4.12	24.05	4.60

SES grupları arasında **magazin programları** izleme payları açısından fark olup olmadığını tespit etmek amacıyla yapılan varyans analizi ve çoklu karşılaştırma testi (LSD Testi) sonuçlarına göre AB SES grubu izleyiciler diğerlerinden anlamlı ölçüde farklıdır. Magazin programlarına konu olan kişilerin yaşam tarzlarına ve pratiklerine en çok ilgi gösteren grubun AB SES grubu olduğu anlaşılmaktadır. **Bilgi ve eğlence programları** türü izlenme payları SES gruplarına göre incelendiğinde en yüksek izlenme payının AB SES grubunda olduğu görülmüştür.

SES grupları arasında **dizi filmleri** izleme payları açısından fark olup olmadığını tespit etmek amacıyla yapılan varyans analizi ve çoklu karşılaştırma testi (LSD Testi) Testi sonuçlarına göre AB SES grubu izleyiciler ile C1 ve C2 SES grubu izleyiciler arasındaki fark anlamlıdır. AB SES düzeyinde dizi share ortalaması 10,97; C1 SES düzeyinde 11,97; C2 SES Düzeyinde 11,91 ve DE SES düzeyinde 11,44'tür. Diziler üzerine genel bir değerlendirme yapılacak olursa Türkiye'de özellikle 2000 sonrası dizilerdeki zenginlik öğeleri ön plana çıkmıştır. Öyle ki, Dağtaş'ın (2008) aktardığı gibi "*Türkiye'de televizyonlarda yayınlanan yerli dizilerde, zenginler ve zenginlik işin içine katılmadan, söz edilmeye değer bir hikâye, bir insan anlatamaz.*"⁸ Dizilerde zenginliğe yapılan bu vurgu da en çok ona ulaşamayan kesimin ilgisini çekmektedir. Tablodan da anlaşılacağı üzere C1, C2 ve DE gibi daha aşağı sosyo-ekonomik statüde olan gruplar dizileri daha çok izlemektedirler. Bu durum yoksunluk hissini telafi etmenin bir yolu olarak görülüyor olabilir. Başka bir deyişle, bu gruplar "*reel hayattaki yoksunluklarının, ezikliklerinin telafisini kültür endüstrileri tarafından biçimlenmiş fantazyaya dünyasında gideriyor*"⁹ olabilir.

8. Dağtaş, B. (2008). Türkiye'de Yaygın Televizyonlarda Tektipleşme ve Diziler: Tektipleşmiş Bir Zenginlik Göstergesi Olan Lüks Villaların Düşündürdükleri. İletişim, 8(8).

9. A.g.m. s,183

2016 YILI İZLENME ORANI/PAYI ANALİZİ

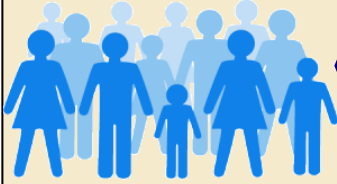
BÖLGELERE GÖRE PROGRAM TÜRLERİNDE İZLENME PAYLARI

BÖLGE	AÇIK OTURUM TARTIŞMA	BİLGİ VE EĞLENCE PROG.	DİZİLER	KADIN PROG.	MAGAZİN PROG.	REALITE SHOW	TALK SHOW
İstanbul	1.44	9.58	11.60	10.81	5.42	23.63	6.09
İzmir	1.07	8.80	11.90	12.07	5.39	22.52	5.92
Ankara	1.77	8.18	12.39	11.43	4.30	23.87	5.41
Marmara Bölgesi (İstanbul hariç)	1.72	9.32	12.12	11.59	4.93	25.36	5.69
Ege Bölgesi (İzmir hariç)	1.52	7.60	11.98	11.13	4.94	19.86	5.05
İç Anadolu Bölgesi (Ankara hariç)	1.90	8.10	11.13	11.09	3.76	21.65	4.16
Akdeniz Bölgesi	1.67	7.84	11.82	9.95	4.38	17.34	5.20
Karadeniz Bölgesi	1.93	7.05	11.82	12.29	4.14	23.21	4.91
Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi	1.23	8.44	10.52	9.60	4.00	12.80	4.54

Bölgeler arasında **magazin programları** izleme payları açısından fark olup olmadığını tespit etmek amacıyla yapılan varyans analizi ve çoklu karşılaştırma testi (LSD Testi) Testi sonuçlarına göre İstanbul ilinde magazin programları izleme share oranı ile Ankara, İç Anadolu (Ankara hariç), Akdeniz, Karadeniz ve Doğu ve Güneydoğu Anadolu için ortaya çıkan share ortalamaları arasındaki farklılık anlamlıdır. Buna göre İstanbul'da magazin programları izleme share oranı ortalaması 5,42 iken; Ankara'da bu oran 4,30; İç Anadolu (Ankara hariç) için 3,76; Akdeniz için 4,38; Karadeniz bölgesi için 4,14 ve Doğu ve Güneydoğu Anadolu için 4,00'dır.

İNCELEMELER/ MÜEYYİDELER

KAMUOYU, YAYIN ARAŞTIRMALARI VE
ÖLÇME DAİRESİ BAŞKANLIĞI



**GÖRÜŞLERİNİZİ
ÖNEMSIYORUZ,
BİRLİKTE KARAR
VERİYORUZ.**



İNCELEMELER/MÜEYYİDELER

6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları hakkındaki kanun hükümleri uyarınca 2016 yılı içinde program türleri ve programlar bazında uygulanan yaptırımlardan öne çıkanlar aşağıda listelenmiştir.

KUŞAK PROGRAMLARI

- ⇒ Zuhal Topal'la 4 idari para cezası,
- ⇒ Esra Erol'da 4 idari para cezası,
- ⇒ Evleneceksen Gel 6 idari para cezası verilmiştir.

BECERİ VE DİRENÇ YARIŞMALARI

- ⇒ Kısmetse Olur 6 idari para cezası,
- ⇒ İşte Benim Stilim 4 idari para cezası verilmiştir.

DİZİ FİLMLER

- ⇒ Cesur Yürek 1 idari para cezası,
- ⇒ Kırgın Çiçekler 2 idari para cezası verilmiştir.

REKLAMLAR VE TELE-ALIŞVERİŞ

- ⇒ Reklam Sürelerinin uzunluğu, reklamın sıklığı ile ilgili **119** müeyyide
- ⇒ Aldatıcı, yanıltıcı, cinsel ürün, soru-cevap yarışmaları, telefon reklamları, gergedan, viagra gibi ilaçların yer aldığı tele alışveriş yayınları için **688** müeyyide uygulanmıştır.



2016 EN'LERİ

2016 YILINDA EN ÇOK BİLDİRİM ALAN

KANAL

Kanal D

PROGRAM ADI

Kismetse Olur

İNCELEME KRİTERİ

*Genel Ahlak, Manevi
Değerler ve Ailenin
Korunması İlkesine
Aykırlık*

REKLAM

*Reklamın
süresi ve sıklığı*

TELE-ALİŞVERİŞ

Cinsel Ürünler

PROGRAM TÜRÜ

*Beceri ve Direnç
Yarışmaları*

**SEYİRCİ
KALMA
PAYLAŞ**



RTÜK

iletişim merkezi

www.rtuk.gov.tr

444 1 178

rtükmobil

Türkiye, Macaristan ve Belçika'dan sonra
Avrupa'da günlük yaklaşık 3,5 saat radyo dinleme
süresi ile üçüncü sırada yer almaktadır.*



*RTÜK (2014). Radyo Eğilimleri Araştırması, Ankara.